

Rapport

Medlemsundersökning om utredning och åtgärder i sjukvården

2019-03-29

demoskop

Om undersökningen

Syfte

Undersöka hur utredning och åtgärder ser ut för personer med autism i kontakt med sjukvården

Metod

Webbintervjuer

Målgrupp

Medlemmar i Autism- och Aspergerförbundet som är i kontakt med sjukvården

Antal intervjuer

2 633 intervjuer

Period

4 – 19 mars, 2019

Ansvariga

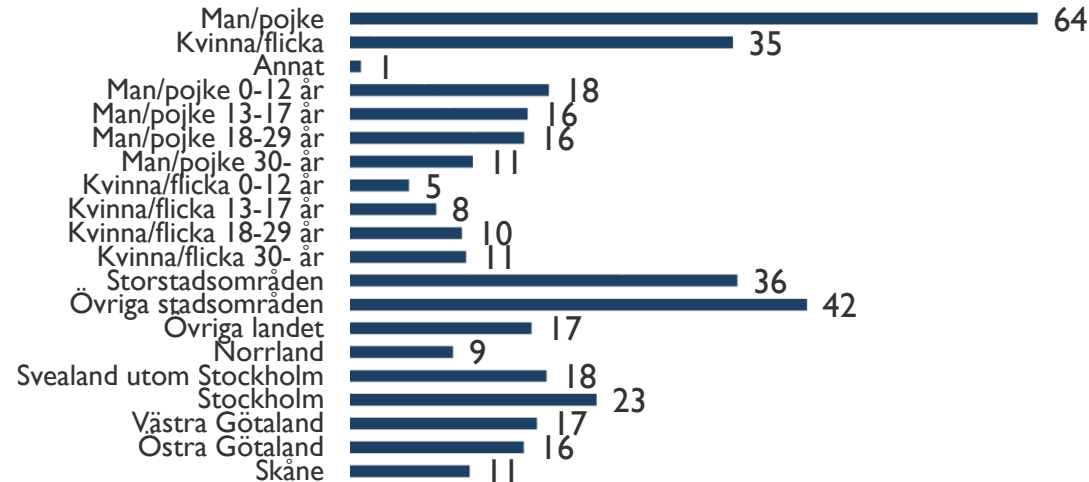
Lin Strindlund och Per Hörnsten

Målgruppen

Målgruppen

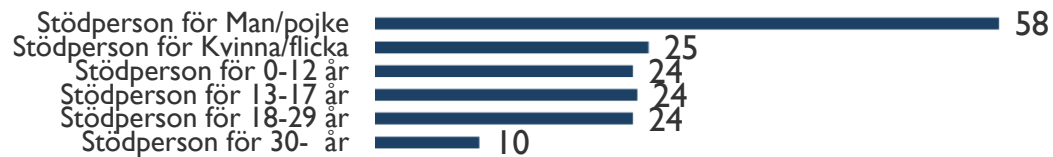
Samtliga

Har autism och kontakt med sjukvården

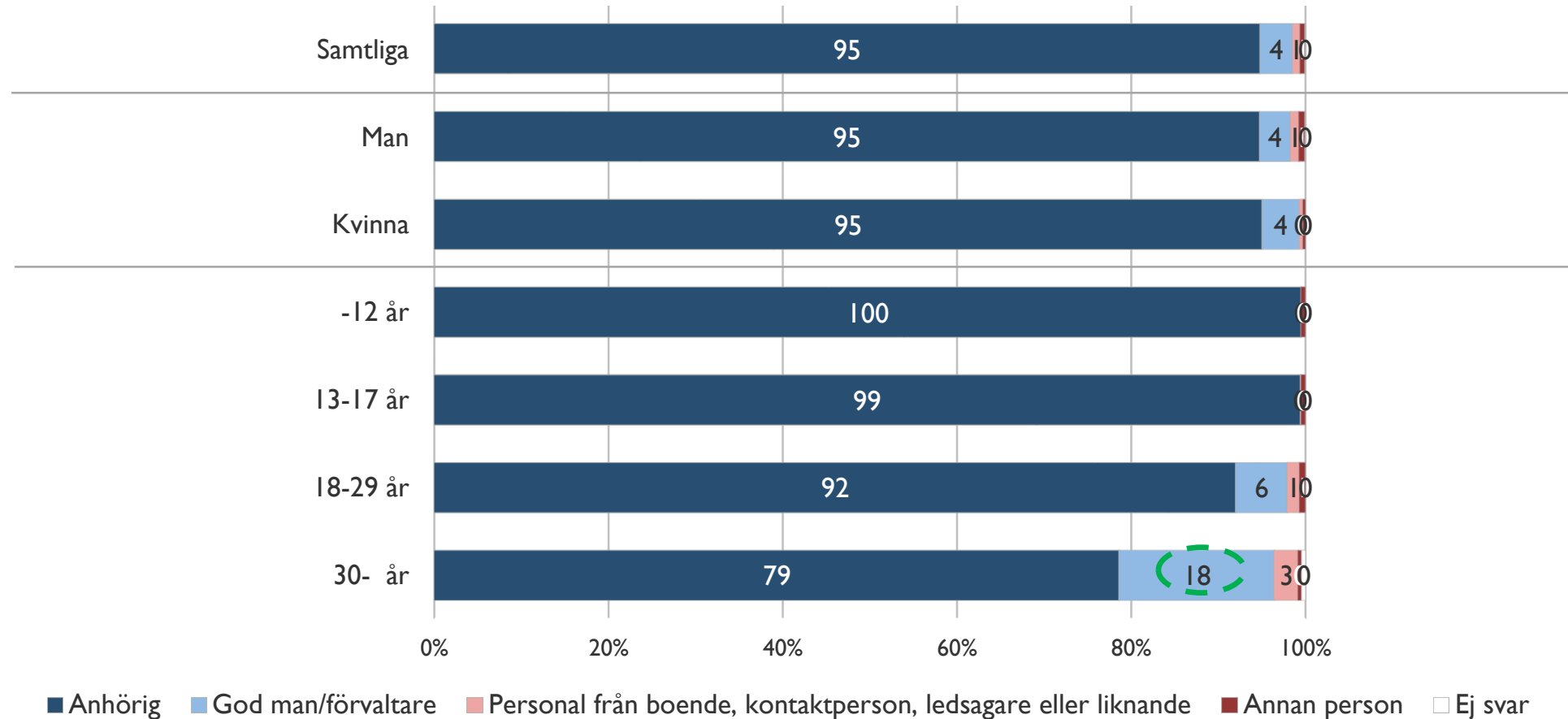
Stödperson för person med autism och kontakt med sjukvården

0% 20% 40% 60% 80% 100%

Relation till stödperson

- Nästan samtliga av stödpersonerna är anhöriga, 18% bland personer 30 år och uppåt har god man/förvaltare som stödperson

Fråga: Vilken relation har du till personen som du stöttar?

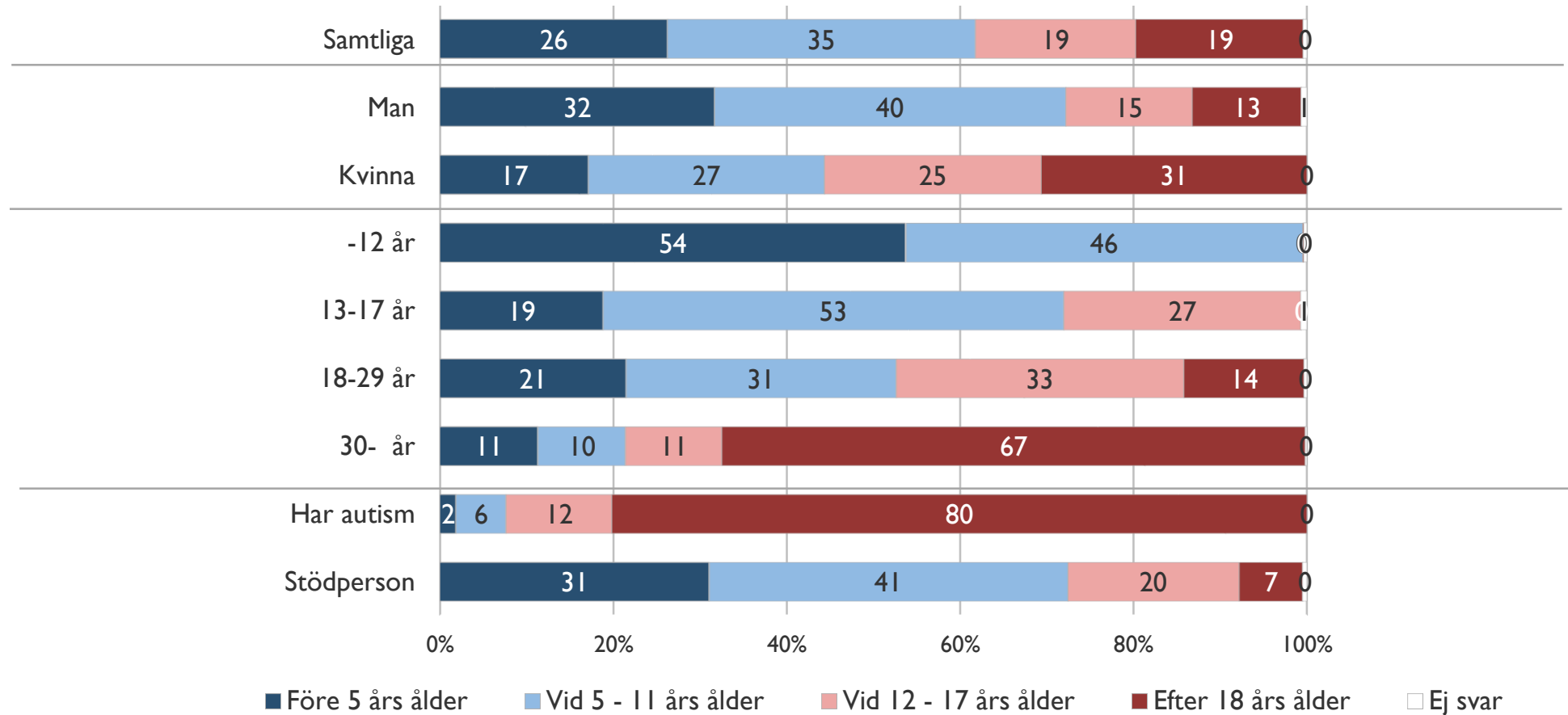
Bas: De som stöttar person med autism, 2 199 intervjuer

Diagnos

Ålder för autismsdiagnos

- Vanligast att få diagnos vid 5-11 års ålder, män/pojkar får diagnos tidigare än flickor/kvinnor

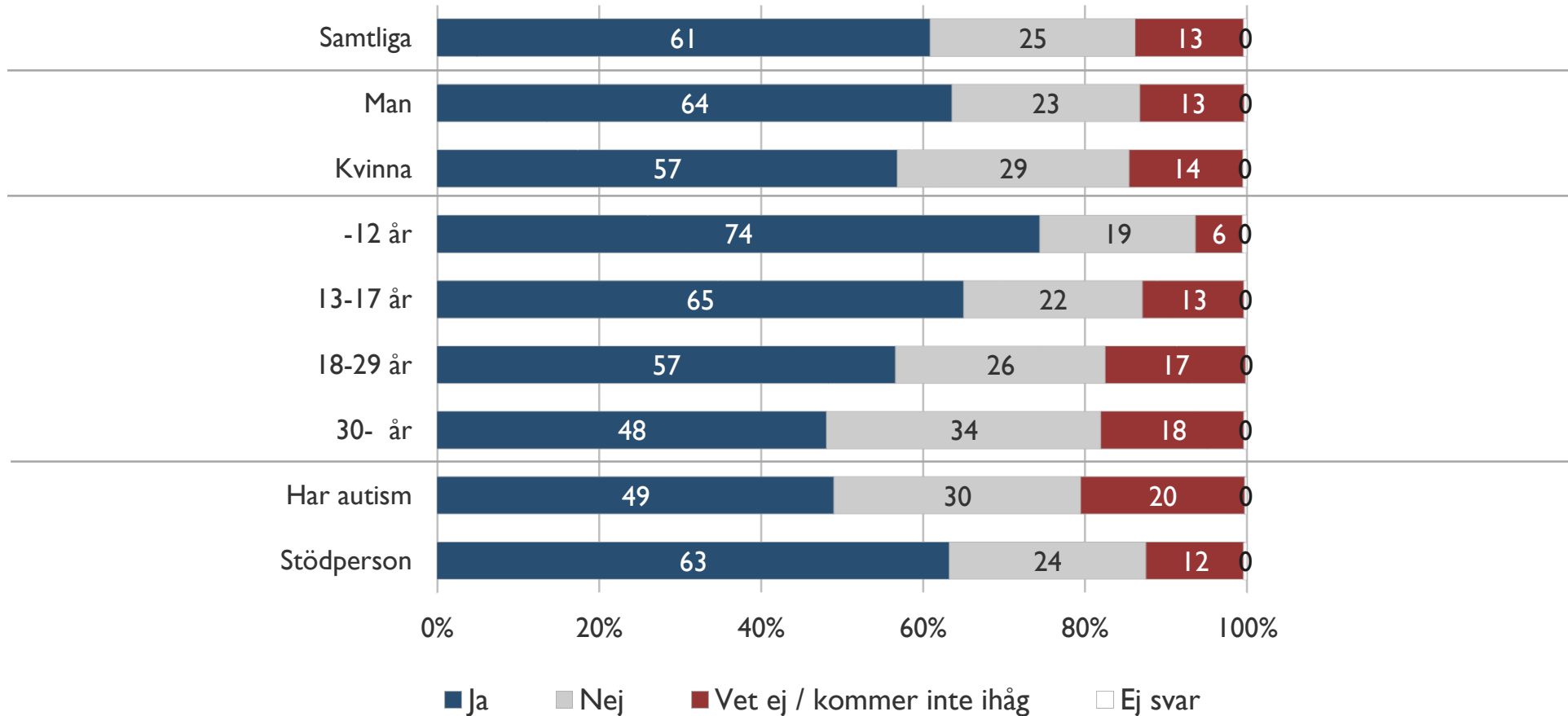
Fråga: Vid vilken ålder fick du din autismsdiagnos? /

Vid vilken ålder fick den person du stöttar sin autismsdiagnos?

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Stöd från kommunen

- Sex av tio har fått information från sjukvården i samband med diagnosen om var stöd kan sökas

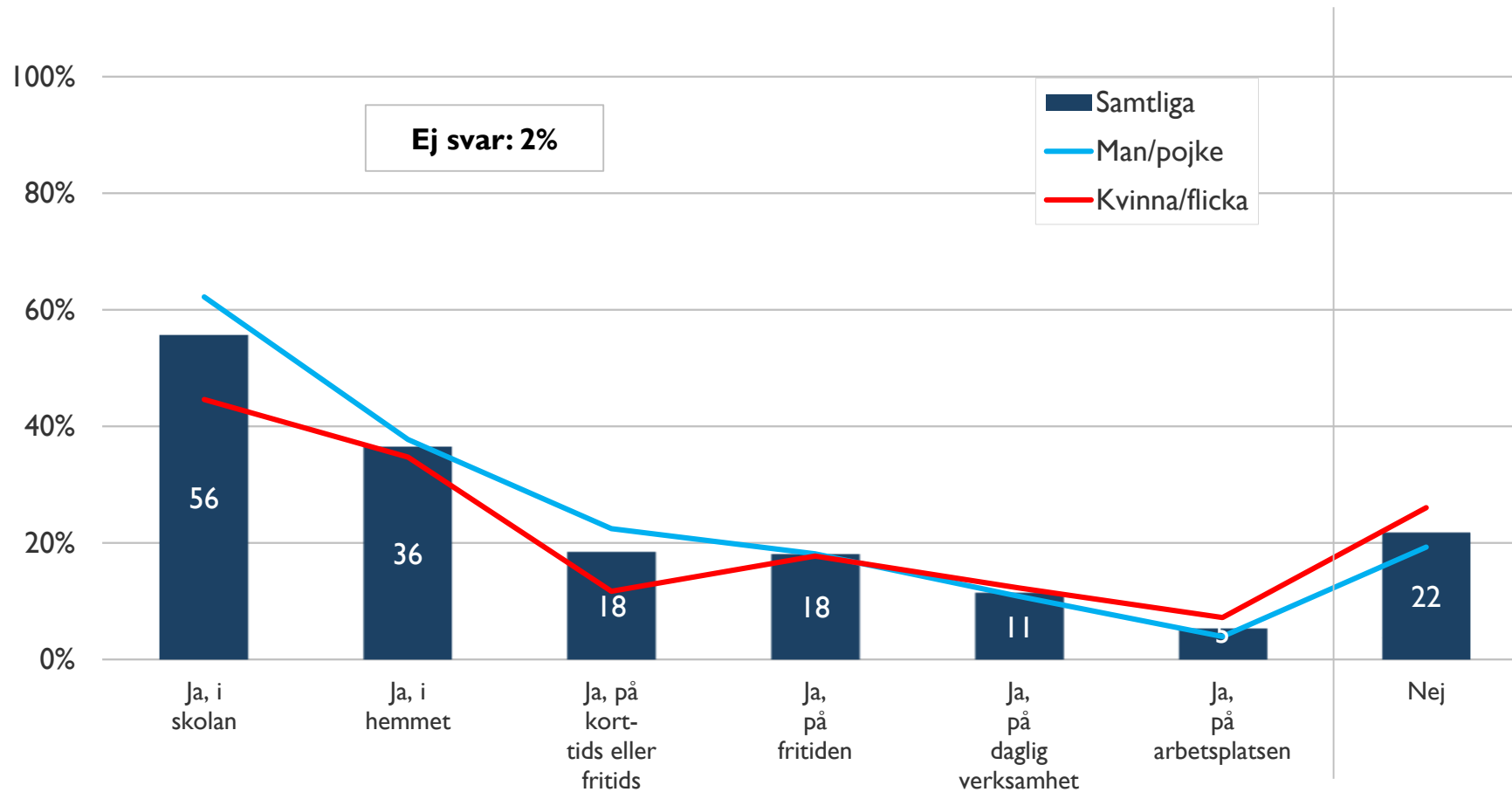
Fråga: Fick du eller någon anhörig i samband med diagnosen information från sjukvården om att man kan söka stöd från kommunen enligt LSS eller Socialtjänstlagen? / När diagnosen hade ställts för den person du stöttar fick du eller hen information från sjukvården om att man kan söka stöd från kommunen enligt LSS eller Socialtjänstlagen?

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Stöd efter autismdiagnos

- *Män/pojkar upplever bättre stöd i större utsträckning än kvinnor/flickor, med undantag för på arbetsplatsen*

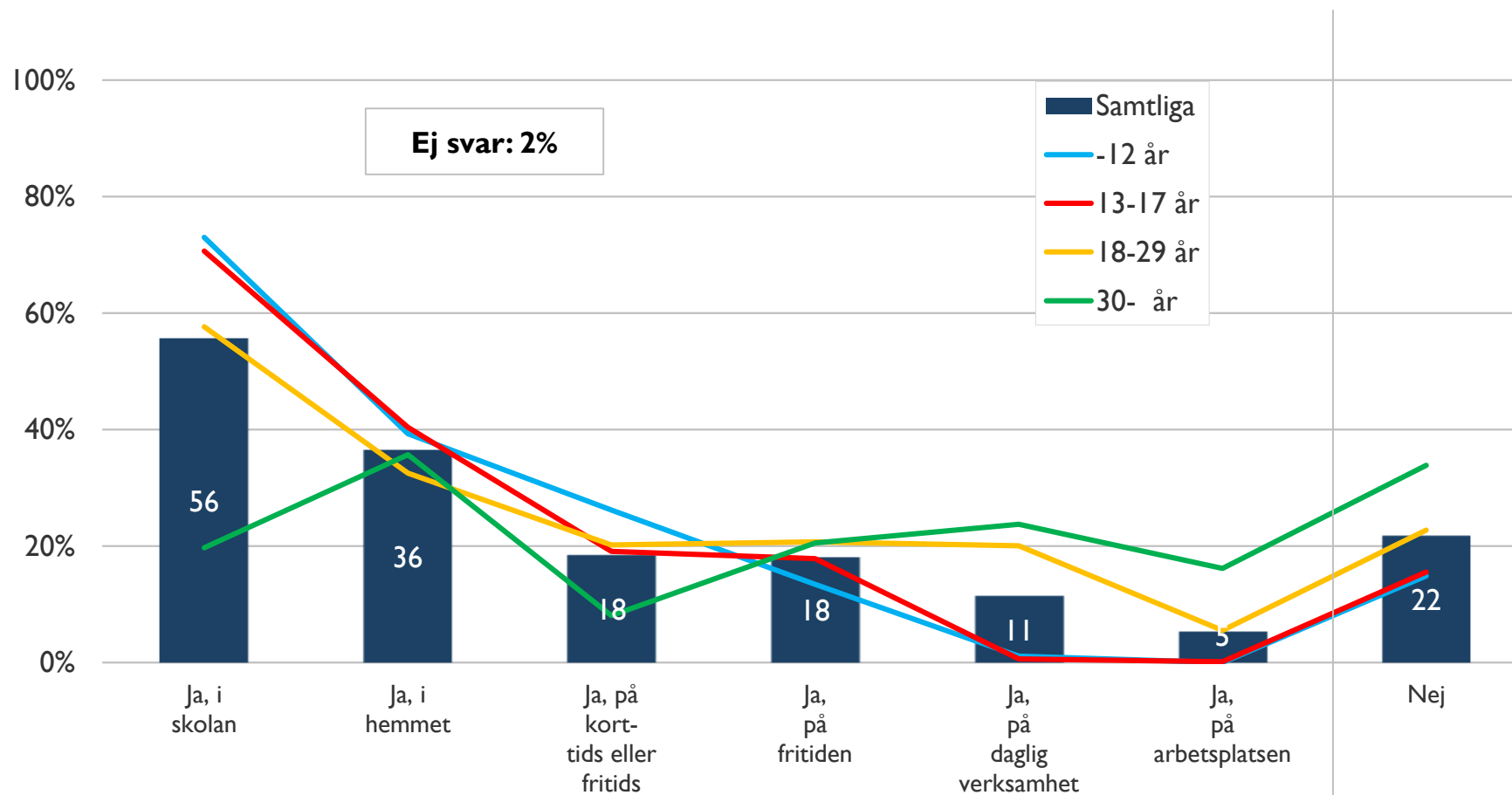

Fråga: Har du efter diagnosen fått ett bättre stöd? (FLERA SVAR MÖJLIGA) / Har den person du stöttar efter diagnosen fått ett bättre stöd? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Stöd efter autismdiagnos

- Yngre upplever förbättrat stöd i större utsträckning än äldre

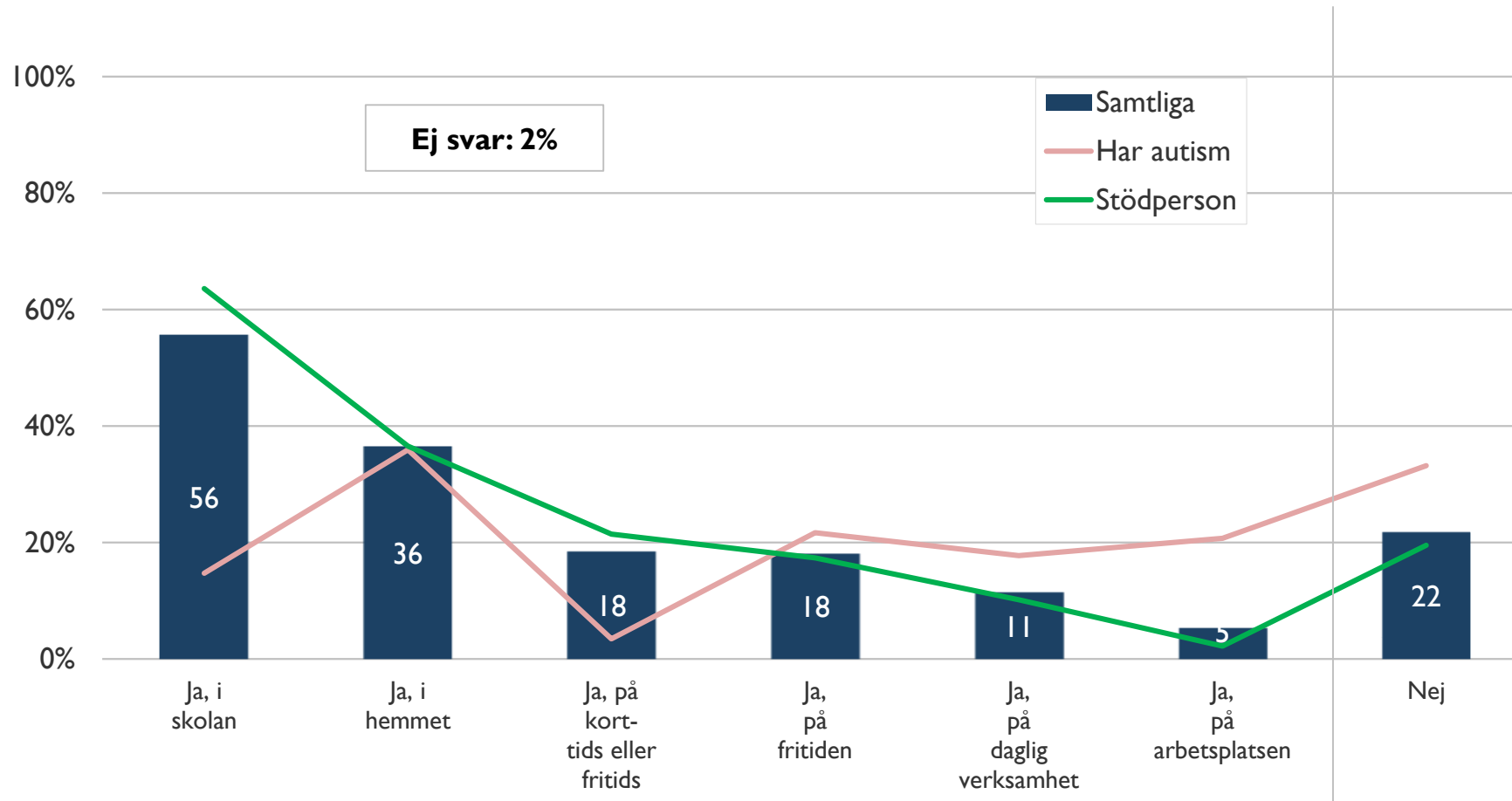

Fråga: Har du efter diagnosen fått ett bättre stöd? (FLERA SVAR MÖJLIGA) / Har den person du stöttar efter diagnosen fått ett bättre stöd? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Stöd efter autismsdiagnos

- En tredjedel av personer med autism upplever inte förbättrat stöd, vilket en knapp femtedel av stödpersonerna uppger

Fråga: Har du efter diagnosen fått ett bättre stöd? (FLERA SVAR MÖJLIGA) / Har den person du stöttar efter diagnosen fått ett bättre stöd? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Sammanfattning – diagnos

Män/pojkar får autismdiagnos tidigare än kvinnor/flickor

- 35 procent får autismdiagnosen vid 5-11 års ålder.
- Män/pojkar får diagnos tidigare än flickor/kvinnor – drygt en tredjedel av det manliga könet får diagnos före 5 års ålder att jämföra med kvinnor/flickor av vilka 17 procent får diagnos innan samma ålder.
- En tredjedel av kvinnor/flickor får sin diagnos efter 18 års ålder.

Mer stöd efter autismdiagnos för män/pojkar än kvinnor/flickor i skola och korttids/fritids

- Drygt sex av tio (62 procent) män/pojkar upplever bättre stöd efter diagnosen i skolan, vilket knappt hälften av kvinnorna/flickorna upplever (45 procent).
- Män/pojkar upplever att de fått bättre stöd på korttids eller fritids i större utsträckning än kvinnor/flickor.
- Något fler kvinnor/flickor än män/pojkar anger att de fått ett bättre stöd på arbetsplatsen.
- En av fyra kvinnor/flickor upplever *inte* att de fått bättre stöd efter diagnos, vilket en av fem män/pojkar anger.

Äldre personer upplever mindre stöd efter diagnos än yngre

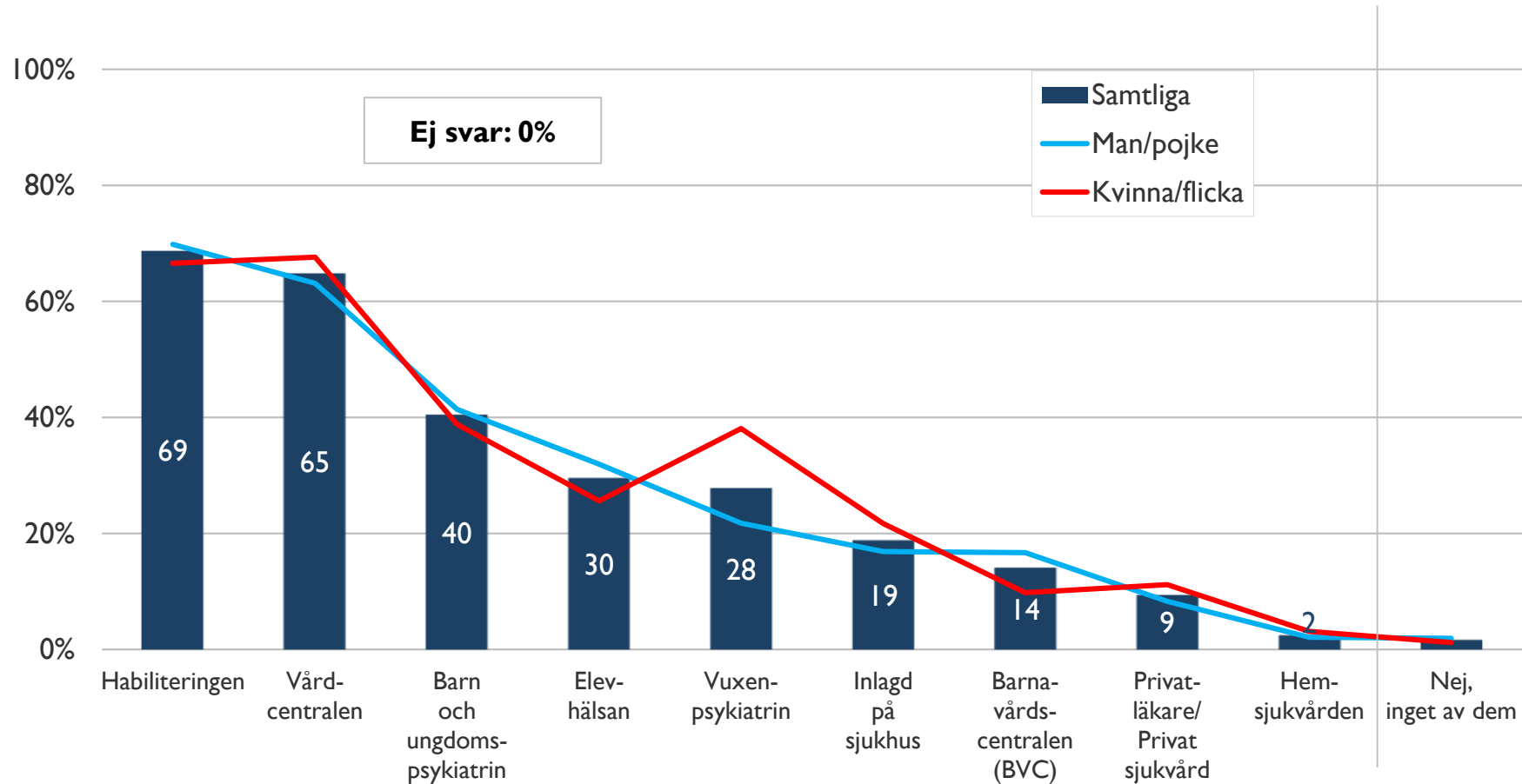
- Att inte uppleva ett bättre stöd efter diagnosen är kopplat till ålder. Äldre personer anger i större utsträckning än yngre att de inte fått förbättrat stöd efter diagnosen.
- I de yngre åldersgrupperna är det framförallt i skolan personerna upplever ett förbättrat stöd. Sju av tio personer mellan 0-17 år upplever ökat stöd i skolan efter diagnos.
- Likaså anger stödgruppen att de upplever högt stöd i skolan för stödpersonen efter dennes diagnos.
- Då personer med autism är 18 år och uppåt upplever denna grupp ett förbättrat stöd på fritiden, daglig verksamhet och arbetet i större utsträckning än stödgruppen.
- Dock anger över en tredjedel av personer med autism att de *inte* fått ett bättre stöd efter diagnos, vilket är 13 procentenheter mer än stödgruppen. Detta bekräftar tidigare fynd att äldre är mindre nöjda än yngre avseende stöd efter autismdiagnos.

Kontakt med sjukvårdsinstanser senaste fem åren

Kontakt med sjukvårdsinstanser

- *Habiliteringen och vårdcentralen är de vanligaste sjukvårdsinstanserna man varit i kontakt med under de senaste fem åren*

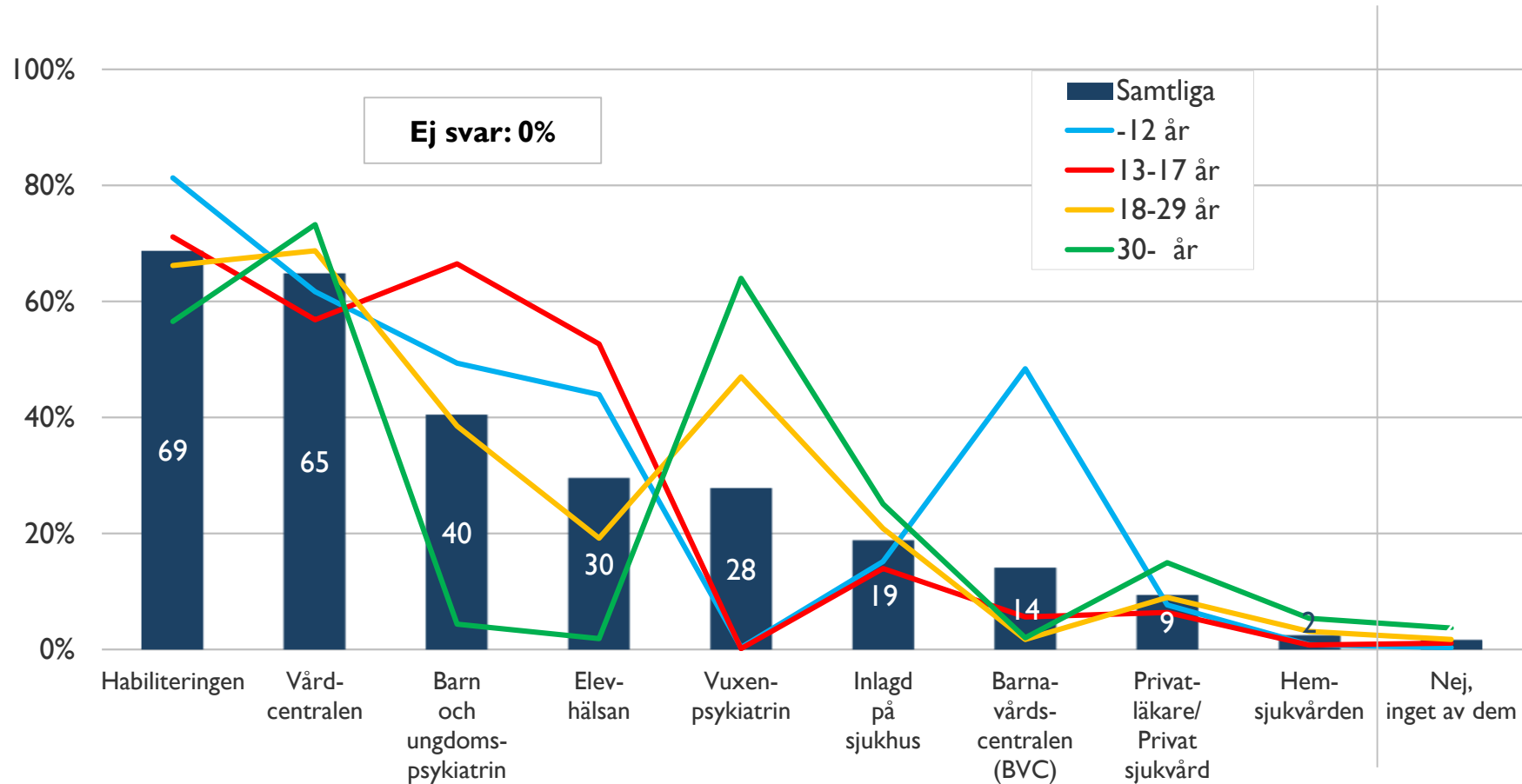

Fråga: Har du de senaste 5 åren varit i kontakt med någon eller några av följande sjukvårdsinstanser för att få hjälp? / Har den person du stöttar de senaste 5 åren varit i kontakt med någon eller några av följande sjukvårdsinstanser för att få hjälp? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Kontakt med sjukvårdsinstanser

- Vilka sjukvårdsinstanser man varit i kontakt med under de senaste fem åren är starkt kopplat till ålder

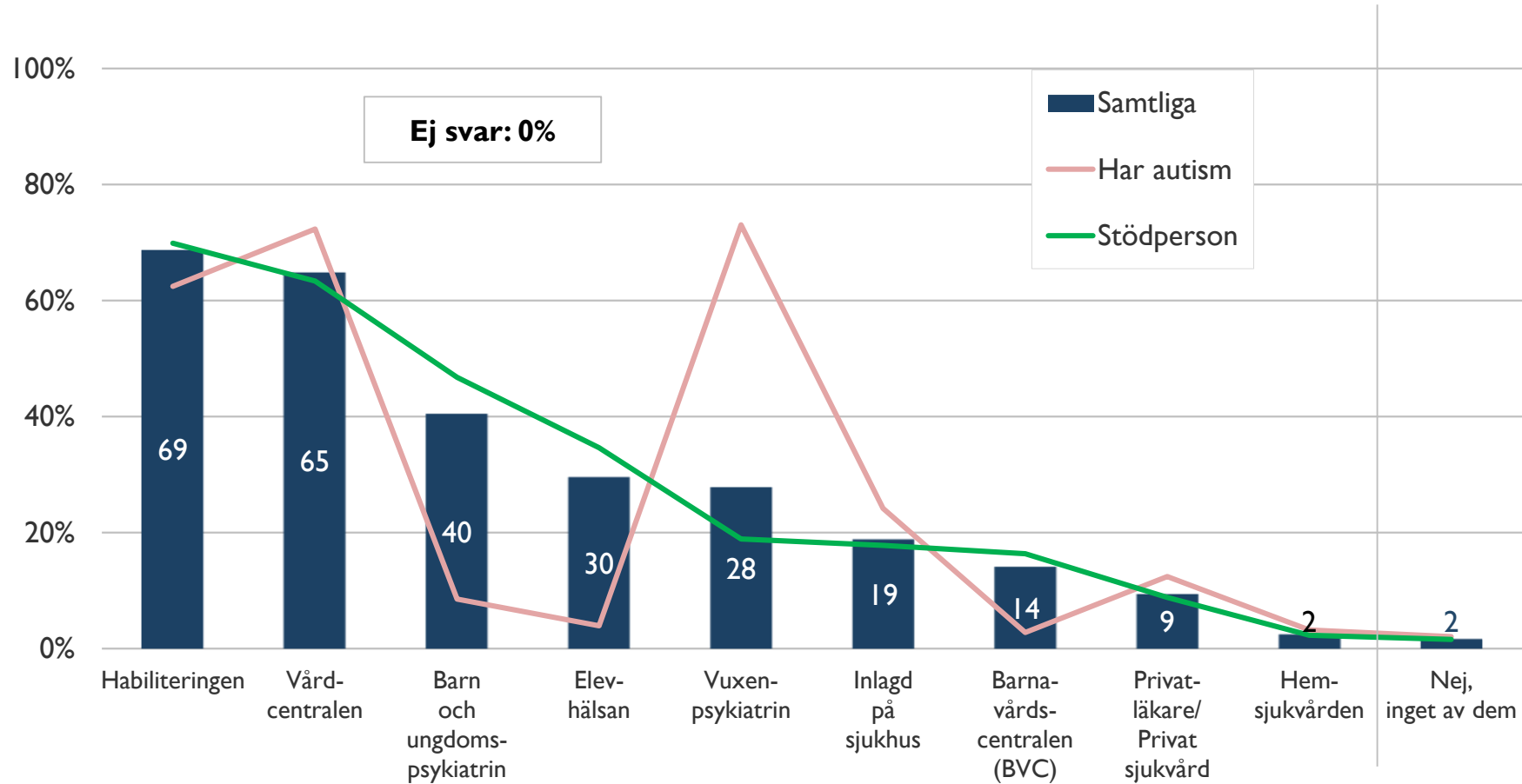

Fråga: Har du de senaste 5 åren varit i kontakt med någon eller några av följande sjukvårdsinstanser för att få hjälp? / Har den person du stöttar de senaste 5 åren varit i kontakt med någon eller några av följande sjukvårdsinstanser för att få hjälp? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Kontakt med sjukvårdsinstanser

- Habiliteringen vanligast för gruppen stödpersoner svarar för, vuxenpsykiatri vanligast för gruppen med autism

Fråga: Har du de senaste 5 åren varit i kontakt med någon eller några av följande sjukvårdsinstanser för att få hjälp? / Har den person du stöttar de senaste 5 åren varit i kontakt med någon eller några av följande sjukvårdsinstanser för att få hjälp? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Sammanfattning – kontakt med sjukvårdsinstanser

Habilitering och vårdcentralen vanligaste sjukvårdsinstanserna

- Habilitering är vanligaste sjukvårdsinstansen bland personer i målgruppen mellan 0-17 år.
- Vårdcentralen är vanligast bland personer 18-30 år.
- Övriga sjukvårdsinstanser är kopplade till vilken ålder personen befinner sig. Korrelationen mellan ålder och sjukvårdsinstans tydliggörs även i de två grupperna, personer med autism respektive stödpersoner.
- Endast två procent har fått hjälp av hemsjukvården.

Fler kvinnor i kontakt med vuxenpsykiatri

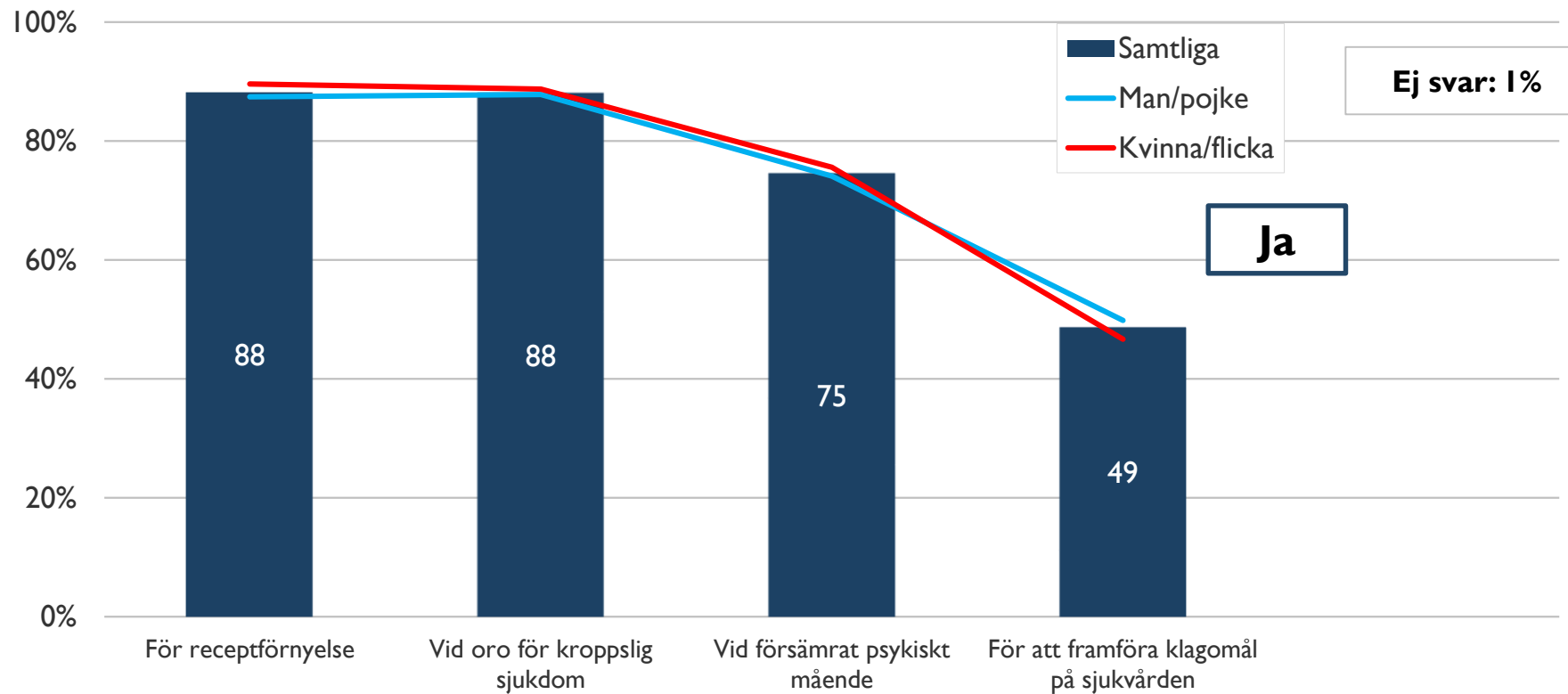
- Det är relativt jämnt mellan könen vad gäller vilka sjukvårdsinstanser personerna varit i kontakt med.
- Kvinnor/flickor har varit i kontakt med vuxenpsykiatri i större utsträckning än män/pojkar, 38 procent i jämförelse med 22 procent av männen. Detta beror sannolikt på att de får sin diagnos senare.

Kunskap om var hjälp finns

Kunskap om var hjälp finns

- Knappt nio av tio vet var de ska vända sig för receptförnyelse och vid oro för kroppslig sjukdom

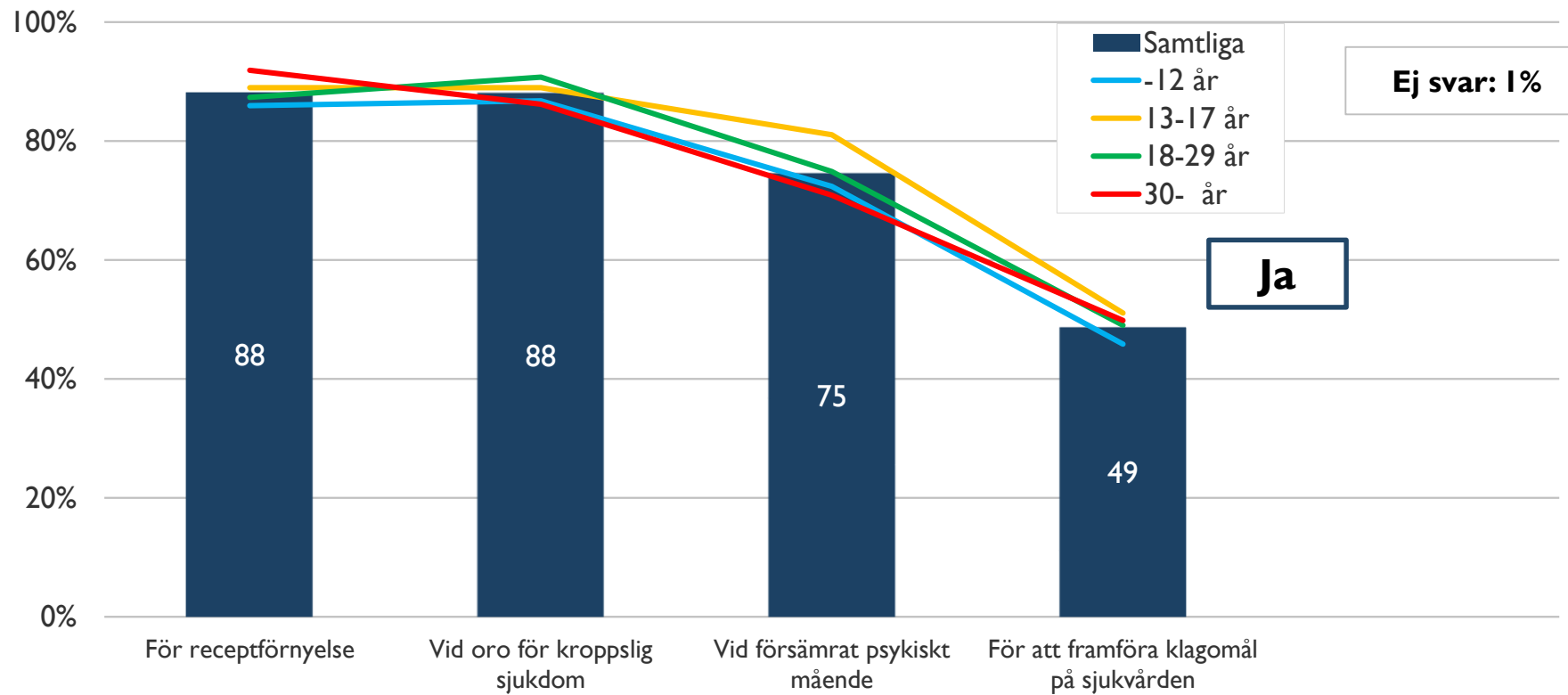

Fråga: Vet du vart du ska vända dig i följande situationer? / Vet du eller den person du stöttar vart man kan vända sig i följande situationer?

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Kunskap om var hjälp finns

- Personer mellan 13-17 år vet i större utsträckning än övriga åldrar var man kan vända sig vid försämrat psykiskt mående

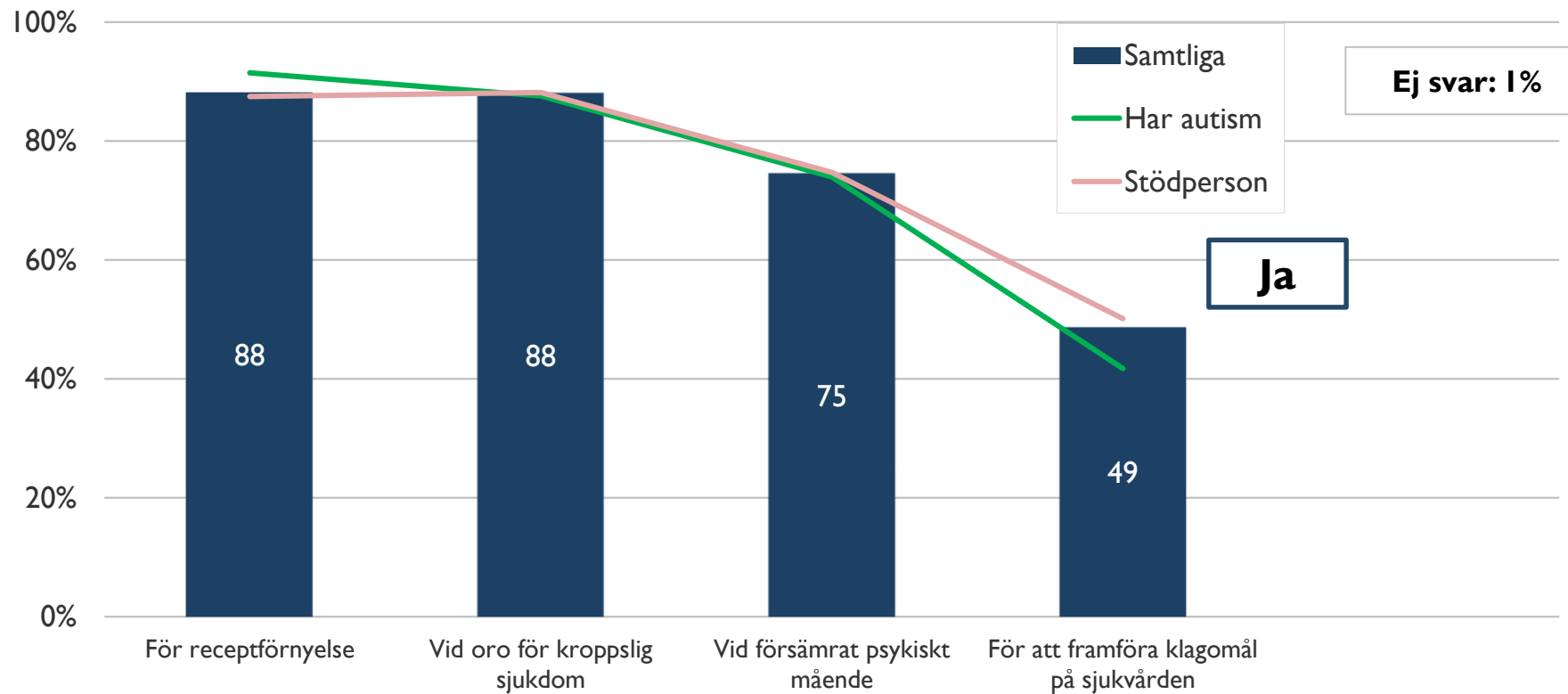

Fråga: Vet du vart du ska vända dig i följande situationer? / Vet du eller den person du stöttar vart man kan vända sig i följande situationer?

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Kunskap om var hjälp finns

- *Hälften av stödpersonerna vet var de ska vända sig för att framföra klagomål på sjukvården*

Fråga: Vet du vart du ska vända dig i följande situationer? / Vet du eller den person du stöttar vart man kan vända sig i följande situationer?

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Sammanfattning – kunskap om var hjälp finns

Sämre kunskap om var klagomål kan framföras och var hjälp finns för försämrat psykiskt mående

- Knappt nio av tio vet var de ska vända sig vid receptförnyelse och vid oro för kroppslig sjukdom.
- 75% vet var de ska vända sig vid försämrat psykiskt tillstånd.
- Knappt hälften vet var de ska vända sig för att framföra klagomål.

Personer mellan 13-17 har högre kännedom om var hjälp mot psykiskt mående finns

- Kunskapen kring var personerna kan vända sig vid försämrat psykiskt tillstånd är högre än genomsnittet i åldersgruppen 13-17 år.

Fler vet var klagomål framförs bland stödpersonerna

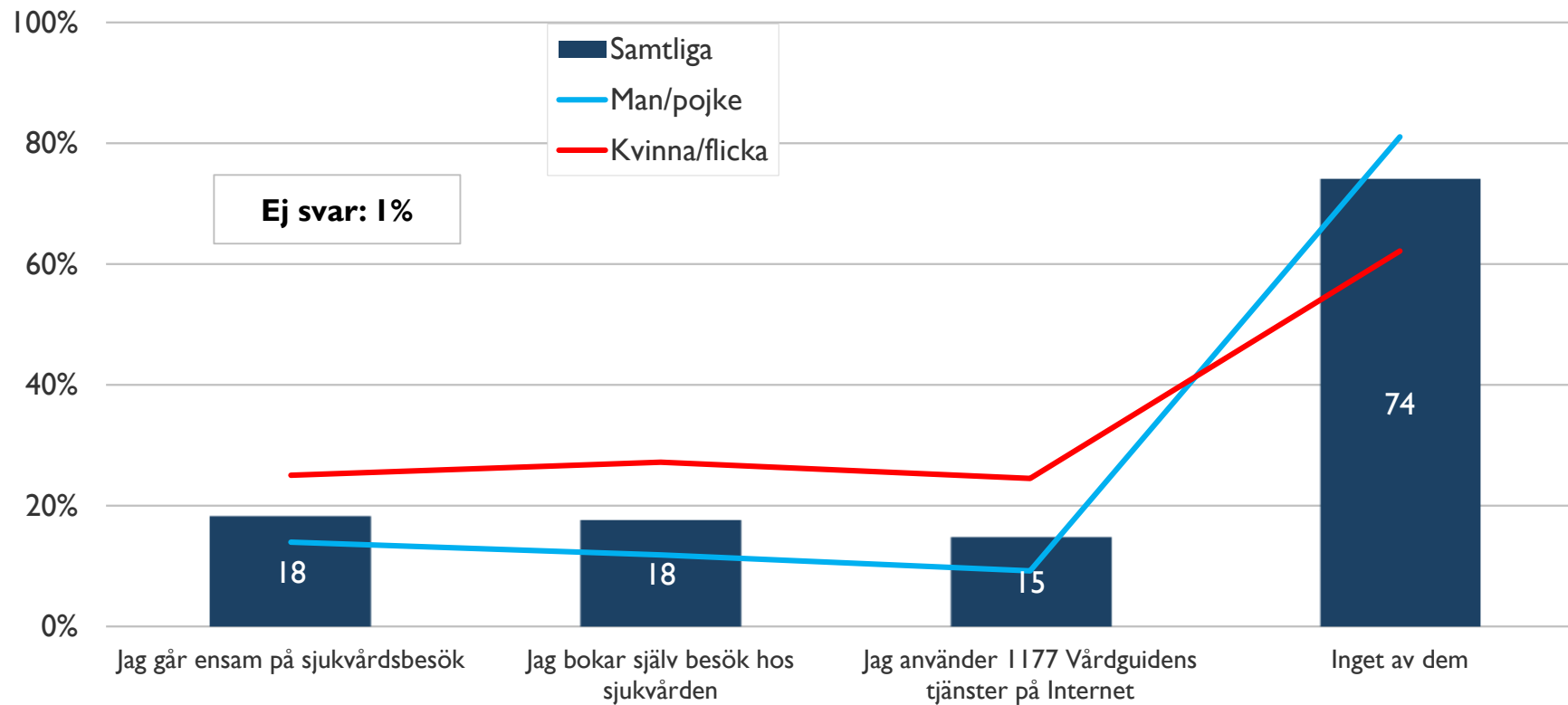
- Hälften av stödpersonerna vet var klagomål kan framföras, vilket fyra av tio med autism vet.

A close-up photograph of a person's hand holding a silver smartphone. The hand has pink nail polish. The phone is held over a laptop keyboard. The background is blurred, showing another person's hand and a wooden desk. A semi-transparent red banner is overlaid at the bottom of the image.

Att ensam ta kontakt eller besöka sjukvården

Kontakt med sjukvården

- Kvinnor/flickor klarar sig i högre grad själva i kontakten med sjukvården

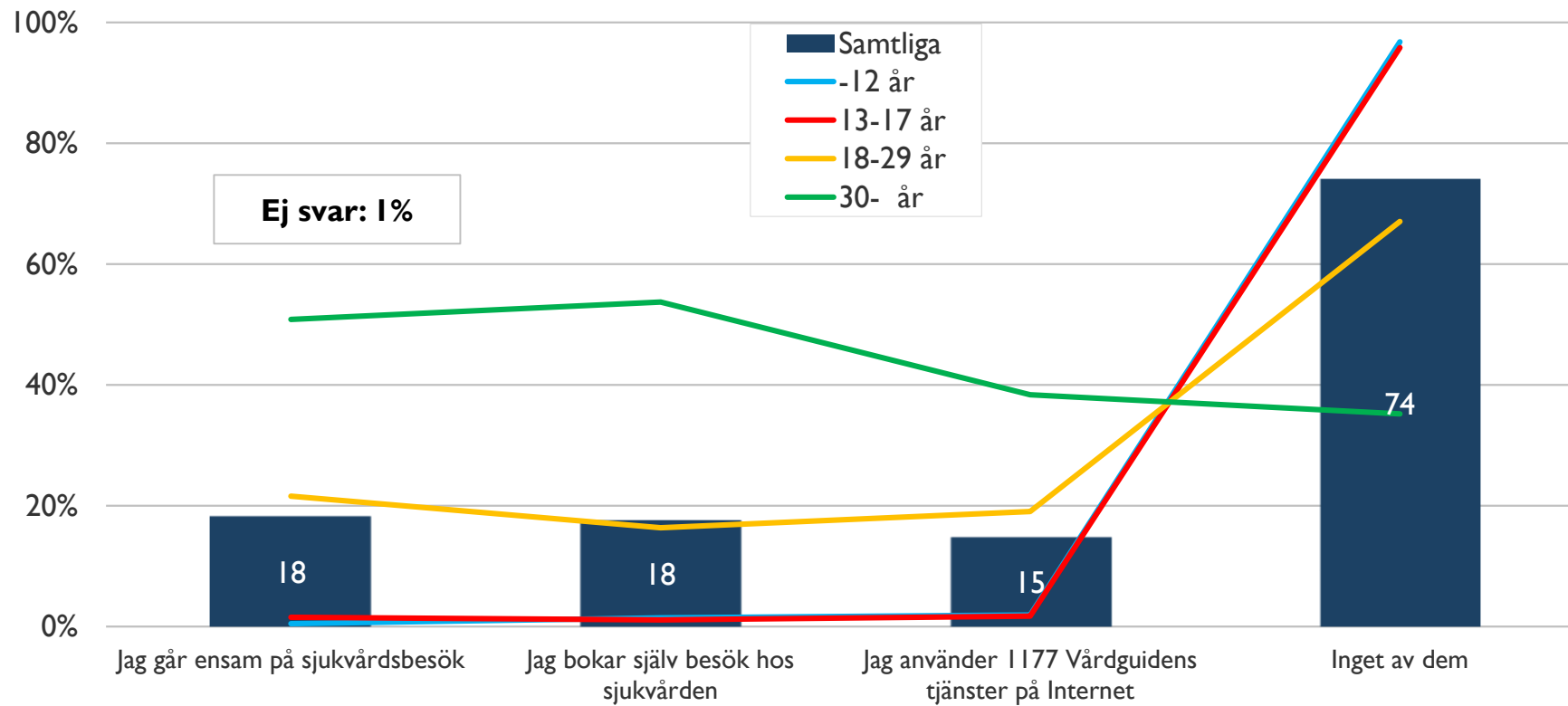
**Fråga: Vilka av följande påståenden stämmer för dig?
Gör den person du stöttar något av nedanstående?
(FLERA SVAR MÖJLIGA)**

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Kontakt med sjukvården

- Äldre klarar sig i högre grad mer själva i kontakten med sjukvården

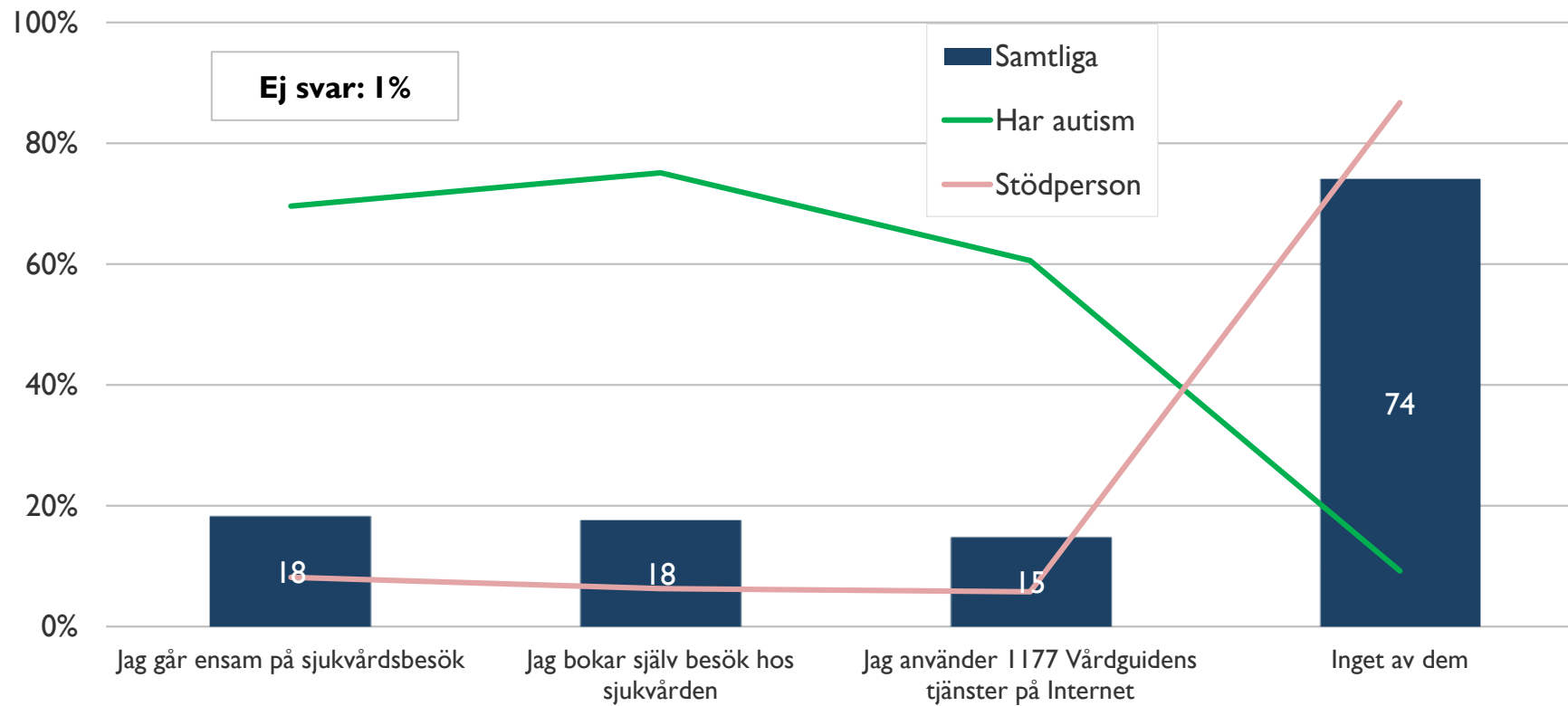

**Fråga: Vilka av följande påståenden stämmer för dig?
Gör den person du stöttar något av nedanstående?
(FLERA SVAR MÖJLIGA)**

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

Kontakt med sjukvården

- Tre av fyra med autism bokar själv besök hos sjukvården

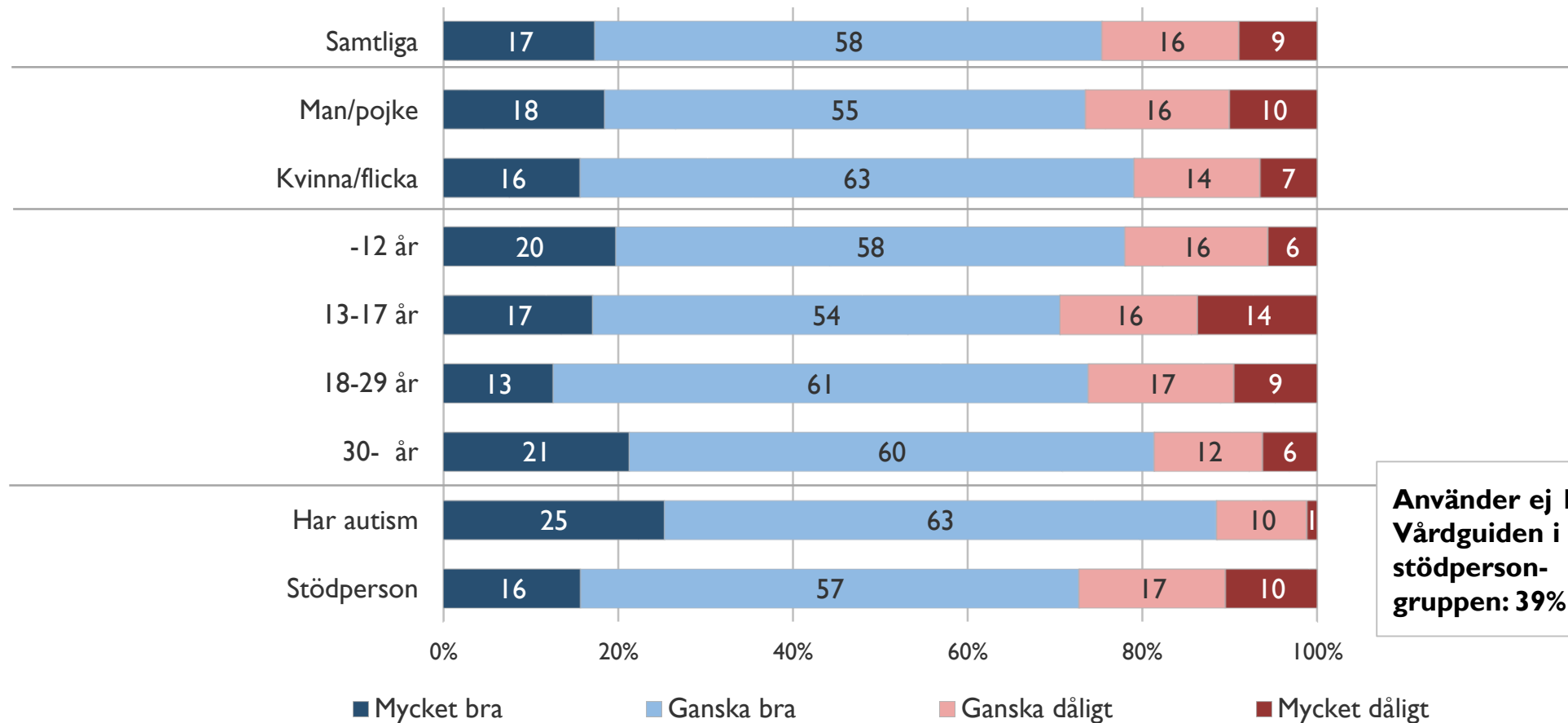

**Fråga: Vilka av följande påståenden stämmer för dig?
Gör den person du stöttar något av nedanstående?
(FLERA SVAR MÖJLIGA)**

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

1177 Vårdguiden

- Tre fjärdedelar anser att 1177 Vårdguiden fungerar ganska eller mycket bra

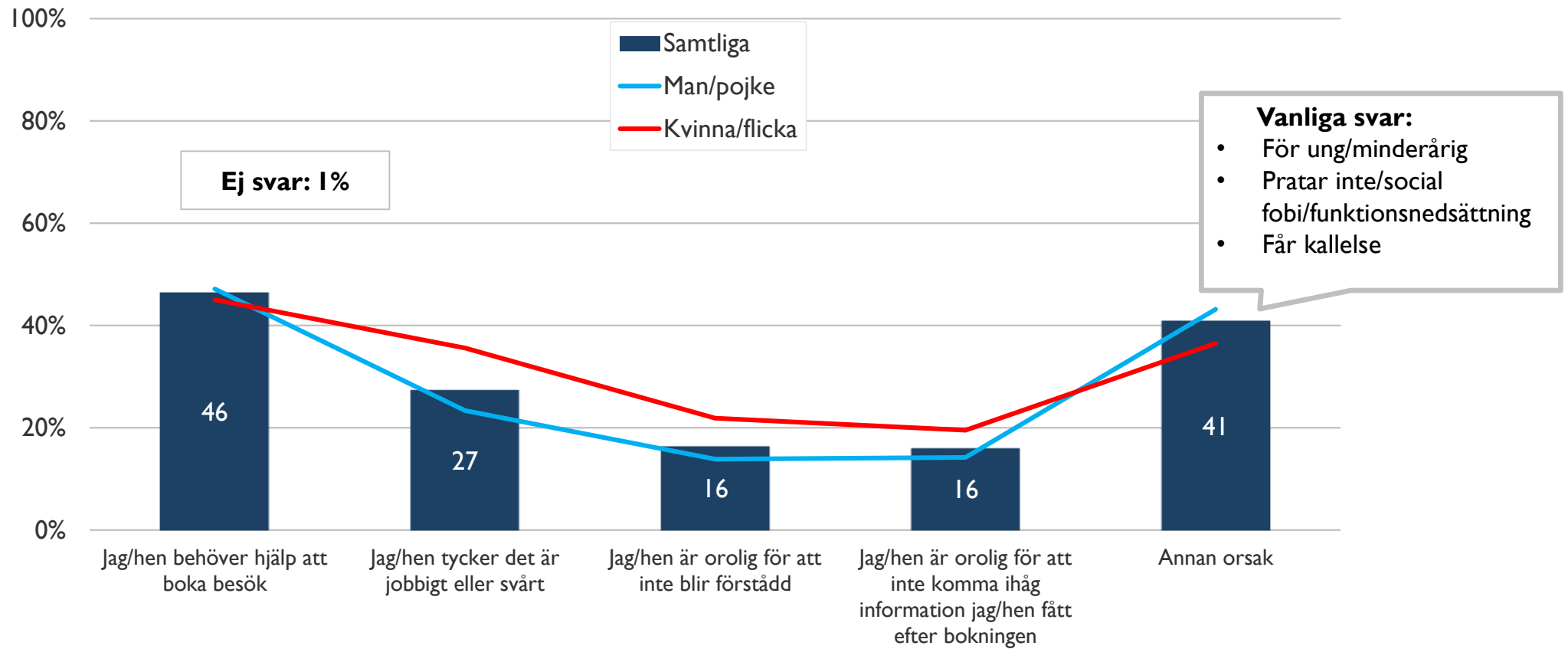
Använder ej 1177 Vårdguiden i stödpersongruppen: 39%

Fråga: Hur fungerar det när du använder 1177 Vårdguidens tjänster på Internet? / Hur fungerar det när du eller den person du stöttar använder 1177 Vårdguidens tjänster på Internet?

Bas: De med autism som använder 1177 och angett mycket bra – mycket dåligt / De som stöttar en person med autism och angett mycket bra – mycket dåligt, 1 554 intervjuer

Att inte boka sjukvårdsbesök själv

- Knappt hälften oförmögna att boka utan hjälp

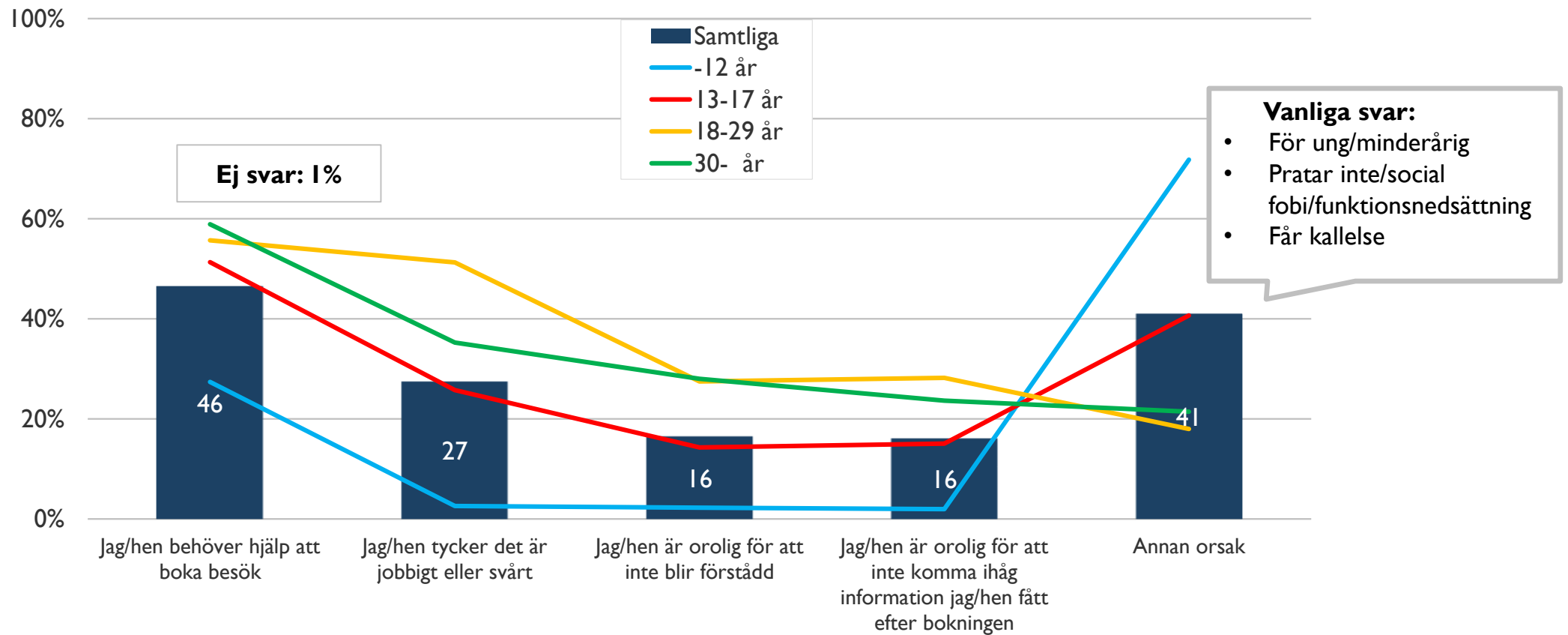

Fråga: Vad är anledningen till att du inte bokar dina besök själv?/ Vad är anledningen till att den person du stöttar inte bokar sina besök själv? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: De som inte bokar sina besök själva/Om personen man stöttar inte bokar sin besök själv, 2 169 intervjuer

Att inte boka sjukvårdsbesök själv

- *Hälften av personerna mellan 18-29 år tycker det är jobbigt eller svårt att boka sina vårdbesök själv*

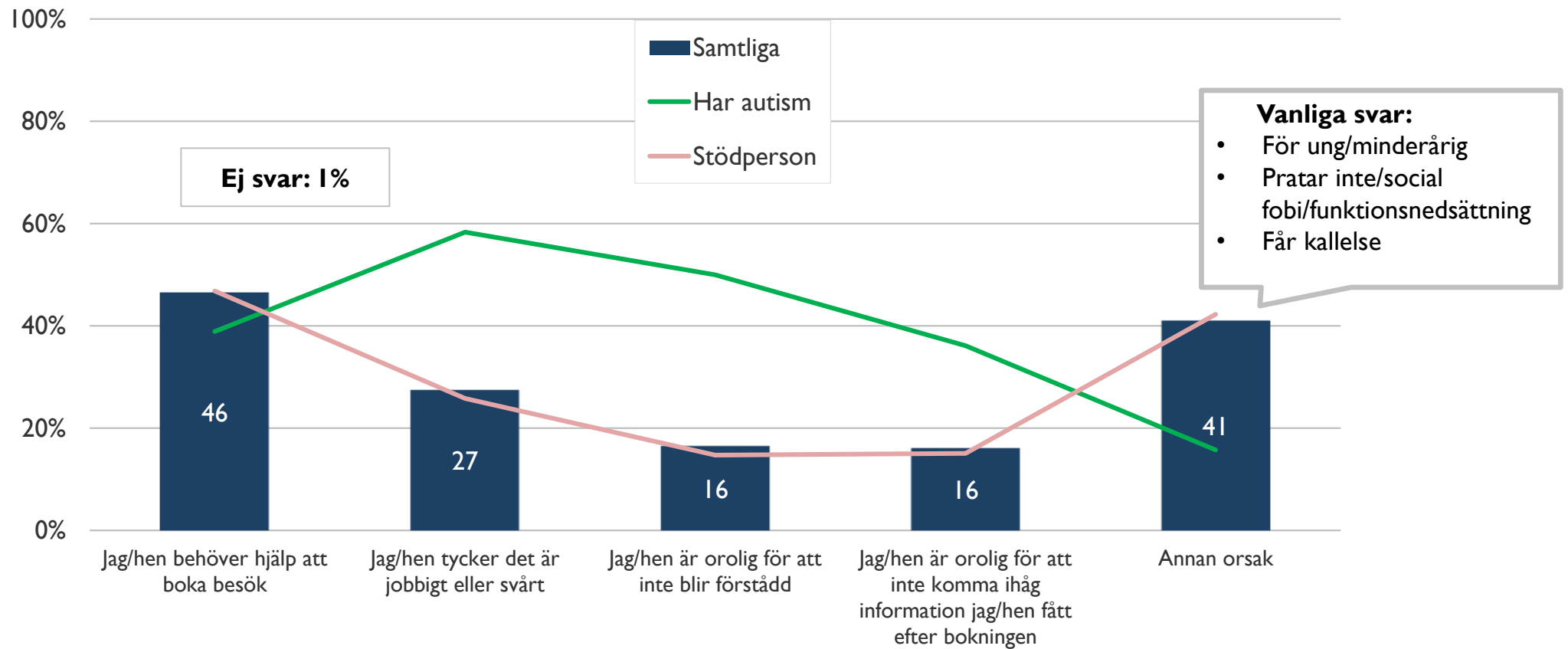

Fråga: Vad är anledningen till att du inte bokar dina besök själv?/ Vad är anledningen till att den person du stöttar inte bokar sina besök själv? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: De som inte bokar sina besök själva/Om personen man stöttar inte bokar sin besök själv, 2 169 intervjuer

Att inte boka sjukvårdsbesök själv

- Att det är jobbigt/svårt, rädsla att inte bli förstådd och inte komma ihåg information är vanliga orsaker för personer med autism

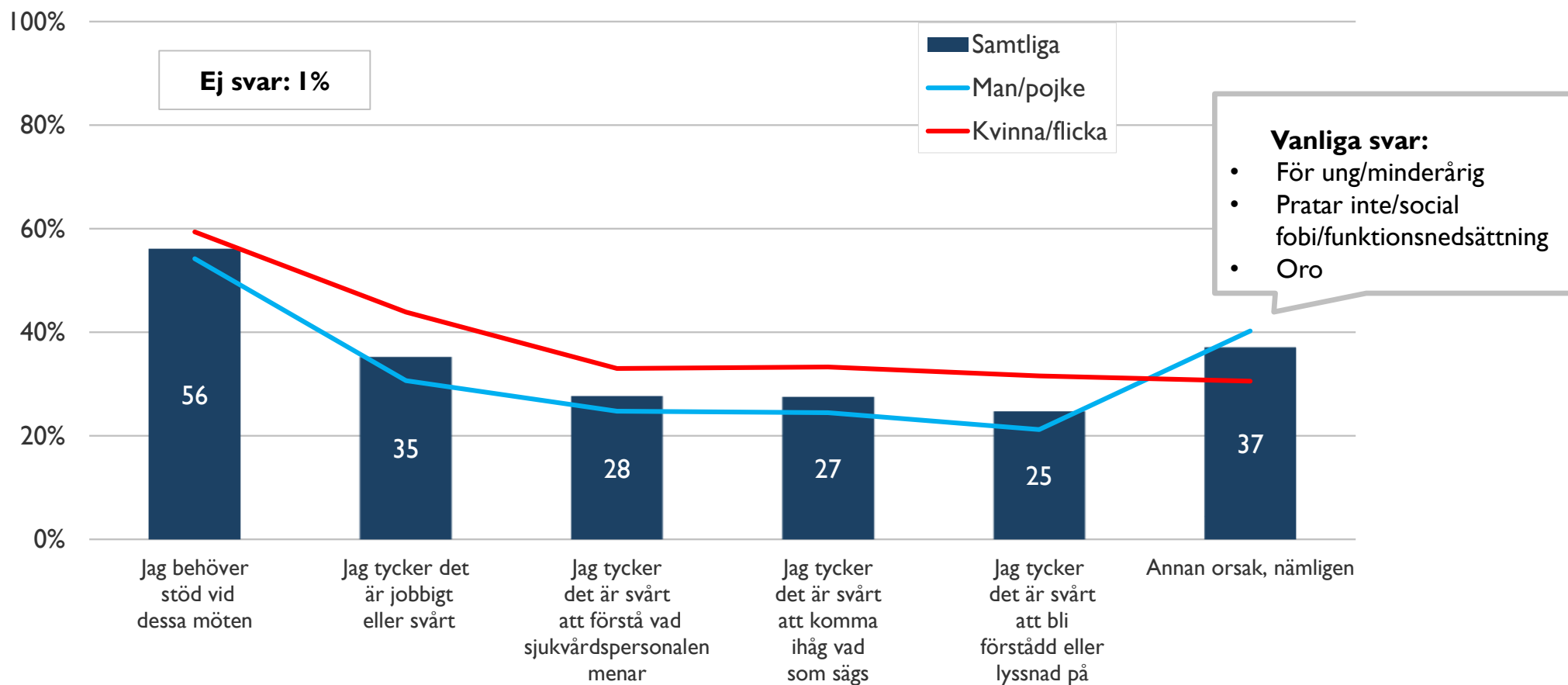

Fråga: Vad är anledningen till att du inte bokar dina besök själv?/ Vad är anledningen till att den person du stöttar inte bokar sina besök själv? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: De som inte bokar sina besök själva/Om personen man stöttar inte bokar sin besök själv, 2 169 intervjuer

Att inte gå på sjukvårdsbesök själv

- Över hälften behöver stöd under besök, kvinnor/flickor upplever större svårigheter

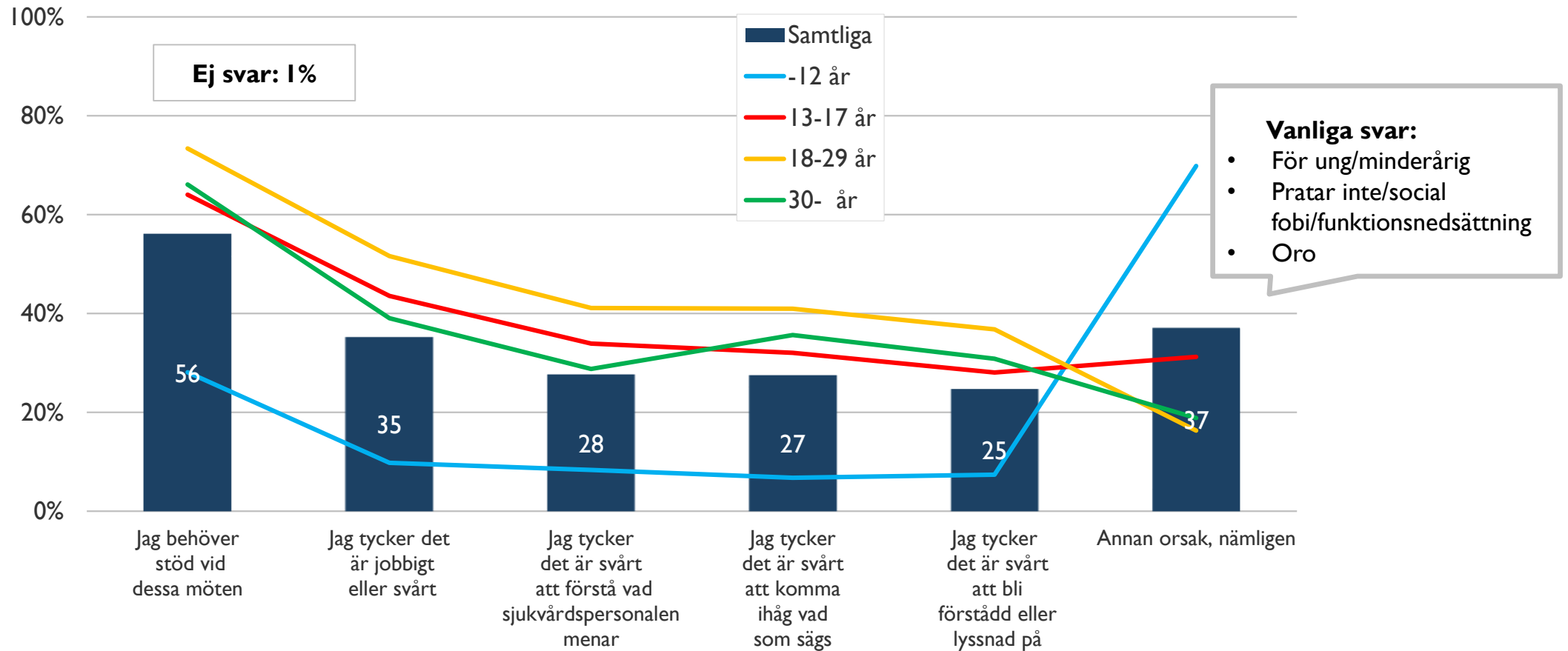

Fråga: Vad är anledningen till att du inte går ensam på sjukvårdsbesök?/Vad är anledningen till att den person du stöttar inte går ensam på sjukvårdsbesök? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om personen man stöttar inte går ensam på besök, 2 152 intervjuer

Att inte gå på sjukvårdsbesök själv

- Personer 18-29 år upplever större svårigheter än övriga åldersgrupper

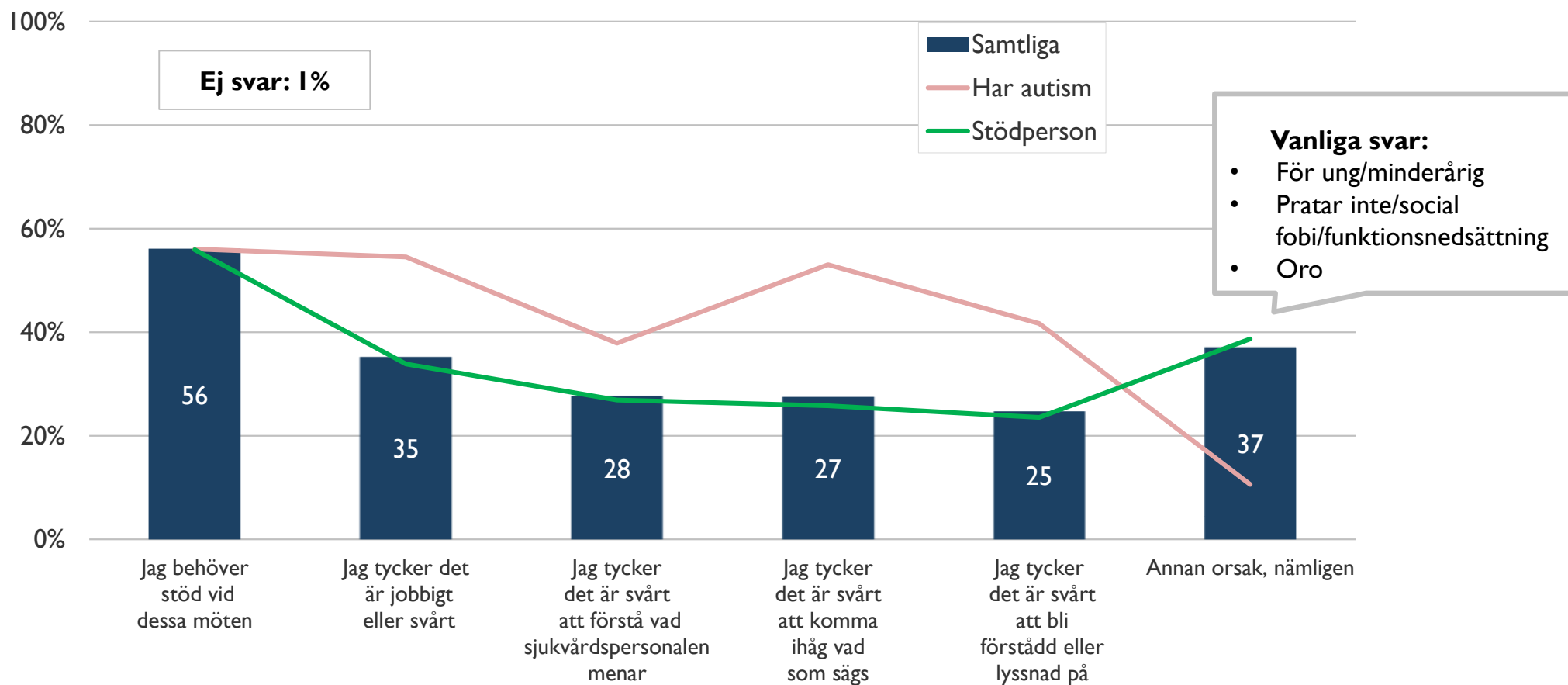
Fråga: Vad är anledningen till att du inte går ensam på sjukvårdsbesök?/Vad är anledningen till att den person du stöttar inte går ensam på sjukvårdsbesök? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om personen man stöttar inte går ensam på besök, 2 152 intervjuer

Att inte gå på sjukvårdsbesök själv

- Drygt hälften av de med autism går inte ensam eftersom de tycker det är svårt att komma ihåg vad som sägs

Fråga: Vad är anledningen till att du inte går ensam på sjukvårdsbesök?/Vad är anledningen till att den person du stöttar inte går ensam på sjukvårdsbesök? (FLERA SVAR MÖJLIGA)

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om personen man stöttar inte går ensam på besök, 2 152 intervjuer

Sammanfattning – kontakt med sjukvård och självständighet

Drygt sju av tio bokar inte tid eller gör sjukvårdsbesök själva

- En majoritet är inte självständiga vad gäller kontakt och besök hos sjukvården.

Knappt hälften behöver stöd för att boka tid eller gå på sjukhusbesök

- Vanligaste orsaken till att inte boka eller gå på sjukvårdsbesök på egen hand är att personen behöver hjälp och stöd.
- Kvinnor/flickor upplever större oro/problem än män/pojkar.
- Likaså upplever personer med autism problem i samband med bokning eller sjukvårdsbesök i betydligt högre utsträckning än personer i stödgruppen.

Tre fjärdedelar är nöjda med I 177 Vårdguiden

- 75 procent är ganska eller mycket nöjda.
- Nästan nio av tio personer med autism är ganska eller mycket nöjda med tjänsten.

Kvinnor/flickor, äldre och personer med autism tar själva kontakt och besöker sjukvården själva i större utsträckning

- Att själv gå på sjukhusbesök, ta kontakt med sjukvården eller ringa I 177 Vårdguiden är vanligare bland kvinnor/flickor, ju äldre personerna är samt för personer med autism. I samtliga av dessa grupper är sannolikt åldern en trolig förklaring.

Personer 18-29 år upplever problem i högre utsträckning

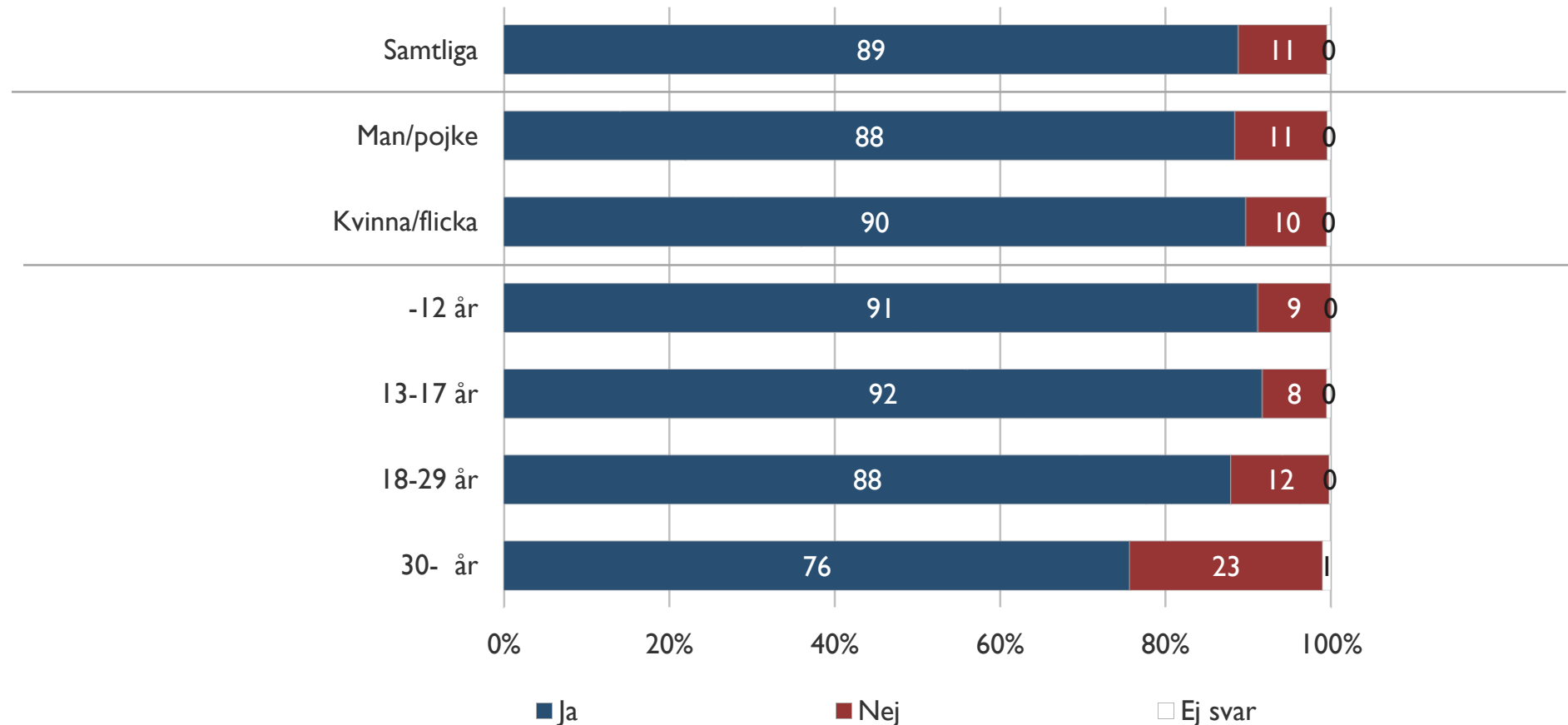
- Personer mellan 18-29 år stämmer i större utsträckning än övriga åldersgrupper in på samtliga fasta påståenden om möjliga anledningar till att inte gå själv på sjukvårdsbesök.
- Hälften i denna åldersgrupp upplever även att det är jobbigt eller svårt att boka tid på egen hand.

Stödpersoner

Personerna som stöttar

- I nio av tio fall är det de som stöttar som också följer med på sjukvårdsbesök

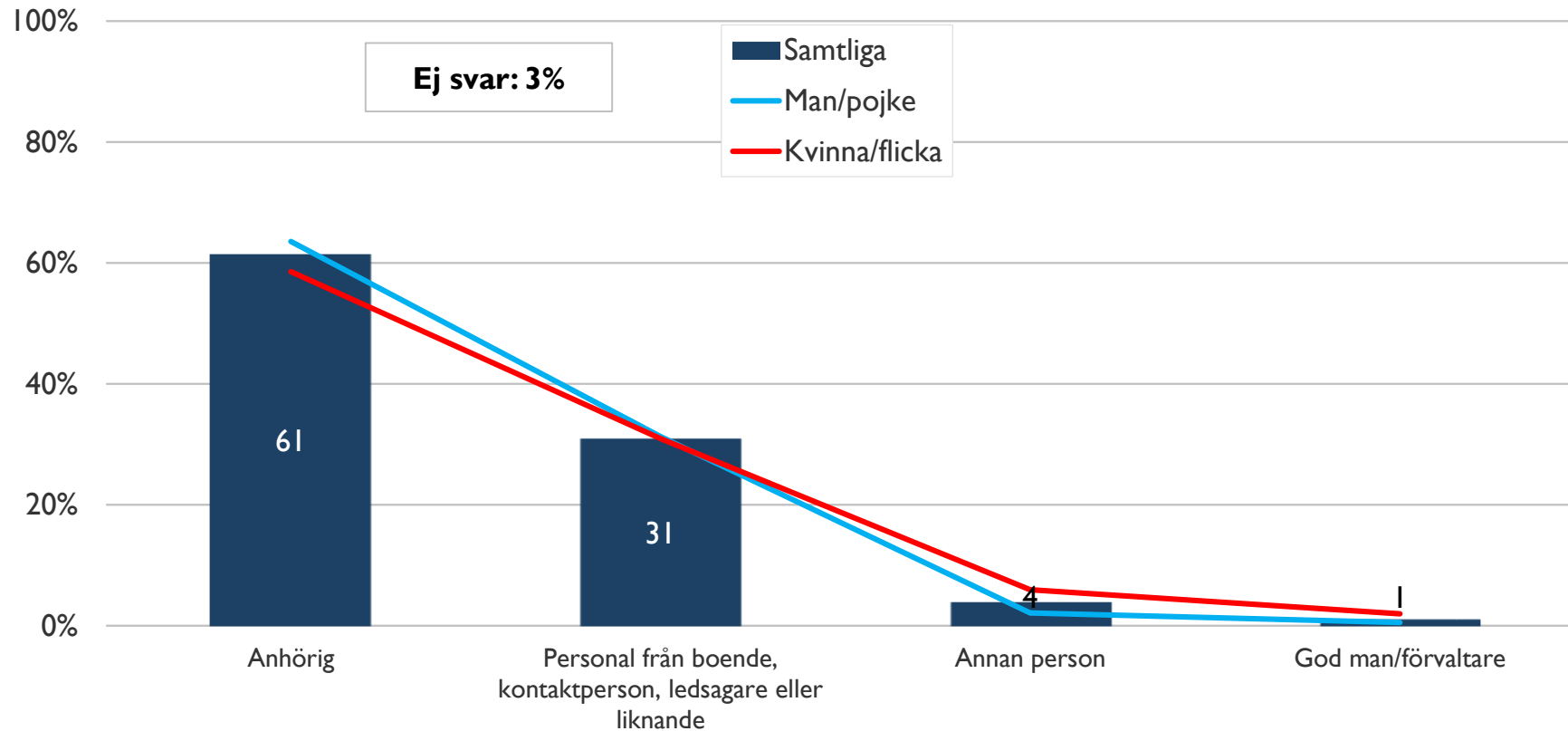

Fråga: Är det oftast du som följer med den person du stöttar vid sjukvårdsbesök?

Bas: De som stöttar person med autism som inte går ensam på sjukvårdsbesök, 2 020 intervjuer

Sjukvårdsbesök

- Vanligast att anhörig följer med på sjukvårdsbesök

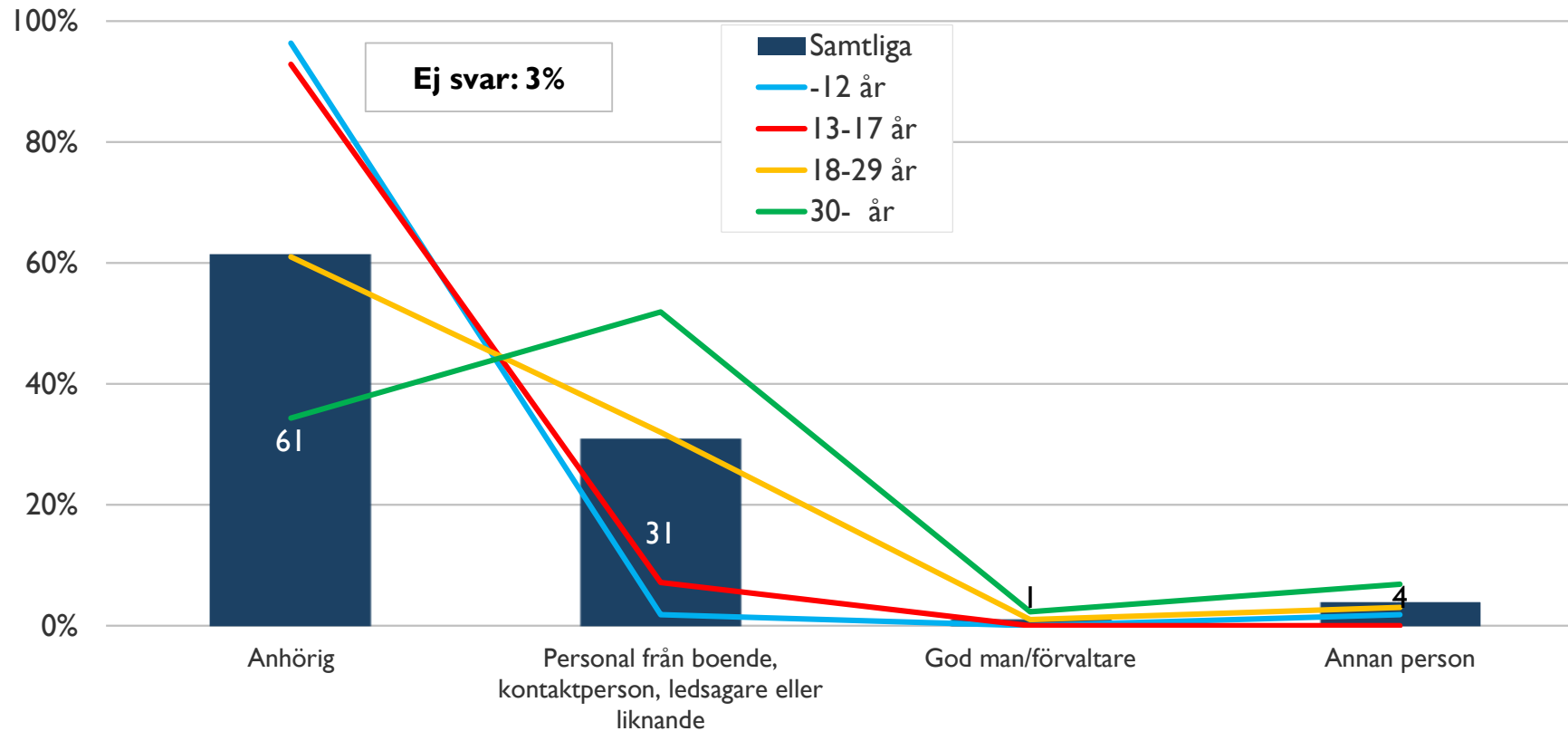

Fråga: Vem brukar det oftast vara som är med dig vid sjukvårdsbesök?/Vem är det som oftast brukar vara med den person du stöttar vid sjukvårdsbesök?

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om man oftast inte följer med personen man stöttar på sjukvårdsbesök, 349 intervjuer

Sjukvårdsbesök

- Anhörig är vanligast att följa med upp till 29 år, därefter är personal från boende/kontaktperson/ledsagare vanligast

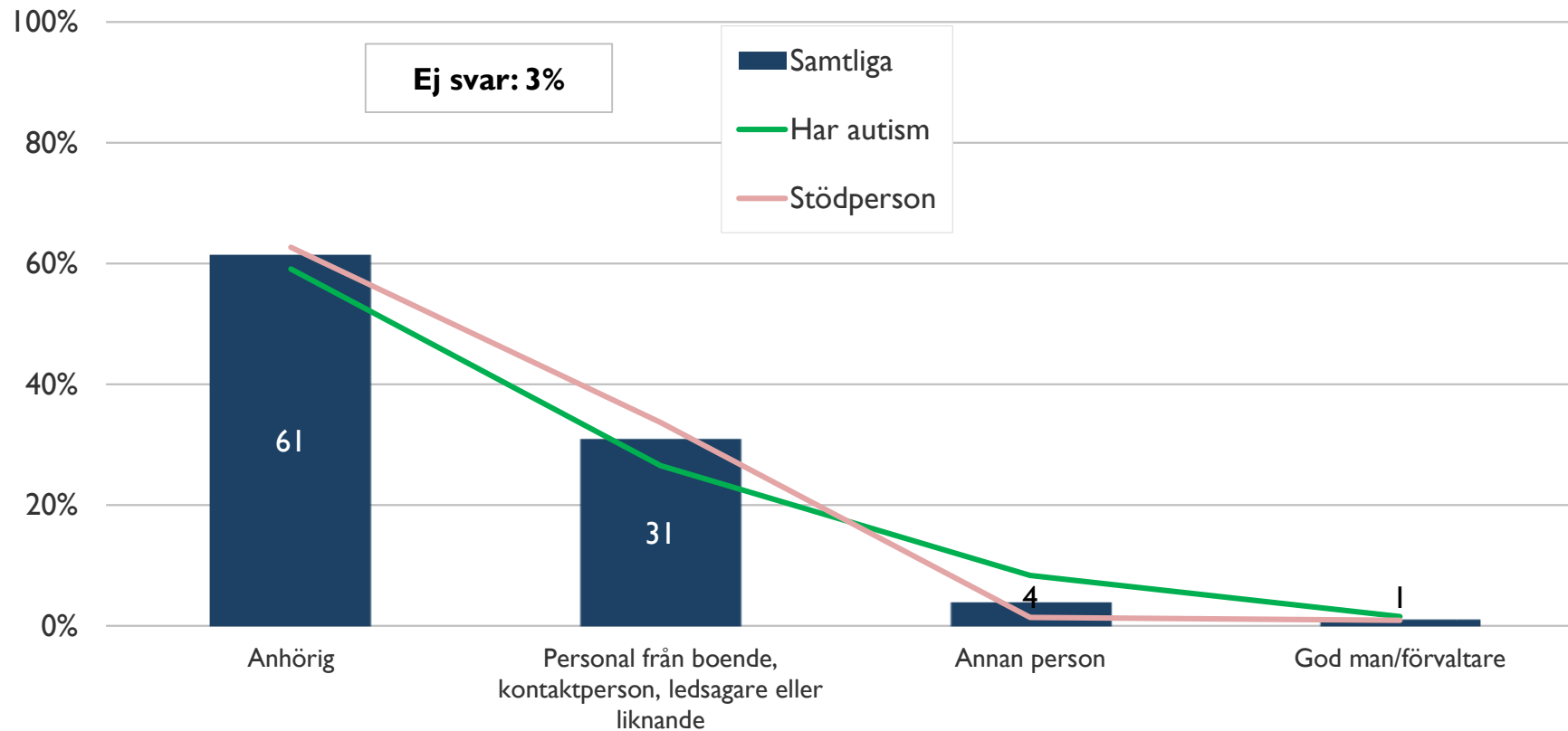

Fråga: Vem brukar det oftast vara som är med dig vid sjukvårdsbesök?/Vem är det som oftast brukar vara med den person du stöttar vid sjukvårdsbesök?

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om man oftast inte följer med personen man stöttar på sjukvårdsbesök, 349 intervjuer

Sjukvårdsbesök

- Anhörig och personal från boende/kontaktperson/ledsagare något vanligare som medföljare bland personer i stödpersongruppen

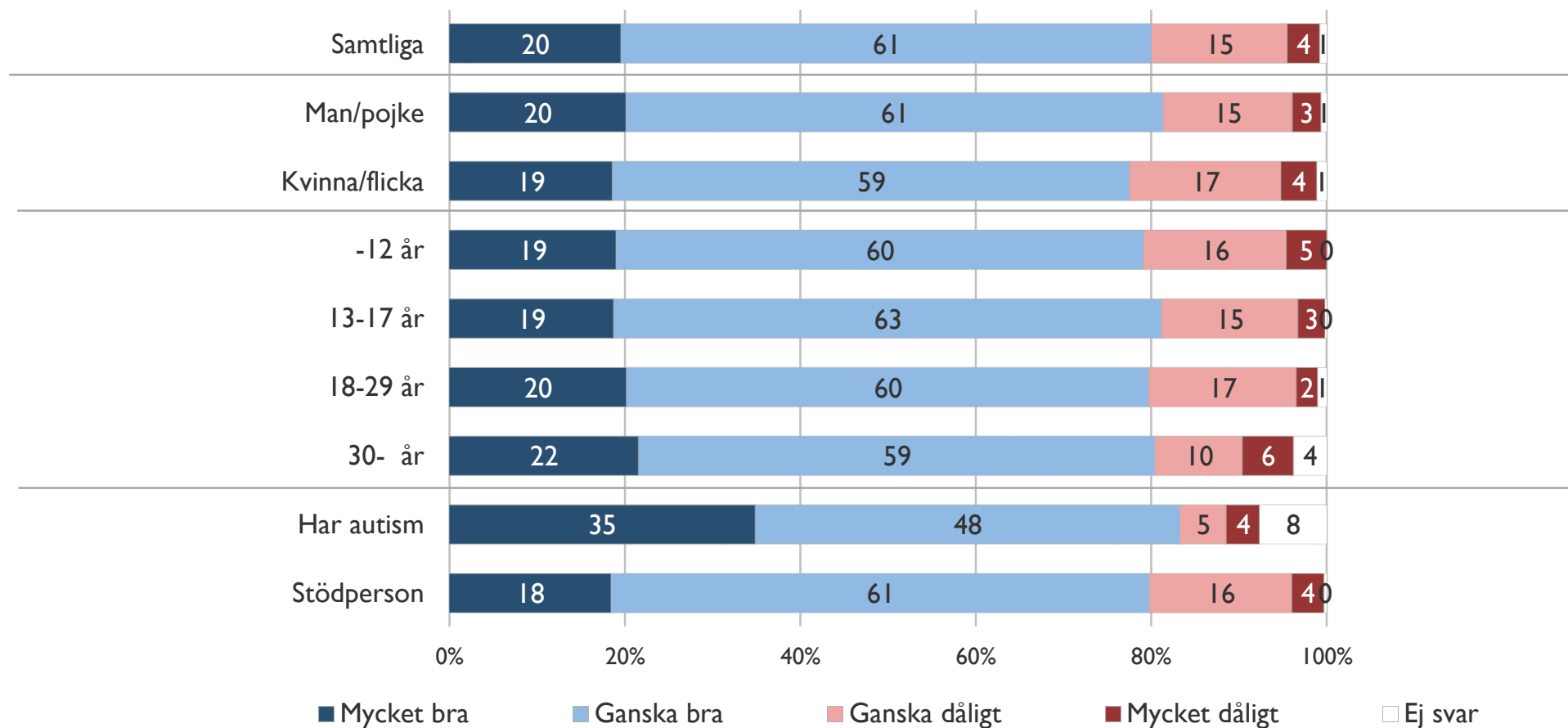

Fråga: Vem brukar det oftast vara som är med dig vid sjukvårdsbesök?/Vem är det som oftast brukar vara med den person du stöttar vid sjukvårdsbesök?

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om man oftast inte följer med personen man stöttar på sjukvårdsbesök, 349 intervjuer

Stödperson

- Åtta av tio tycker det fungerar ganska eller mycket bra med stödperson med på sjukvårdsbesök

Fråga: Hur fungerar det när du har med dig en stödperson vid sjukvårdsbesök?/Hur tycker du det fungerar när du är med vid sjukvårdsbesök tillsammans med personen du stöttar?

Bas: De som inte går ensamma på besök/Om man oftast följer med personen man stöttar på sjukvårdsbesök, 1 926 intervjuer

Sammanfattning – kontakt med sjukvård och självständighet

Anhörig vanligast att följa med på sjukvårdsbesök

- Sex av tio har en anhörig med sig på sjukvårdsbesök om de inte vill gå själva.
- Från 30 år och uppåt är det vanligare att ha med sig personal från boende, kontaktperson, ledsagare eller liknande, vilket hälften i denna åldersgrupp anger.

En majoritet tycker det fungerar bra att ha med sig stödperson på sjukvårdsbesök

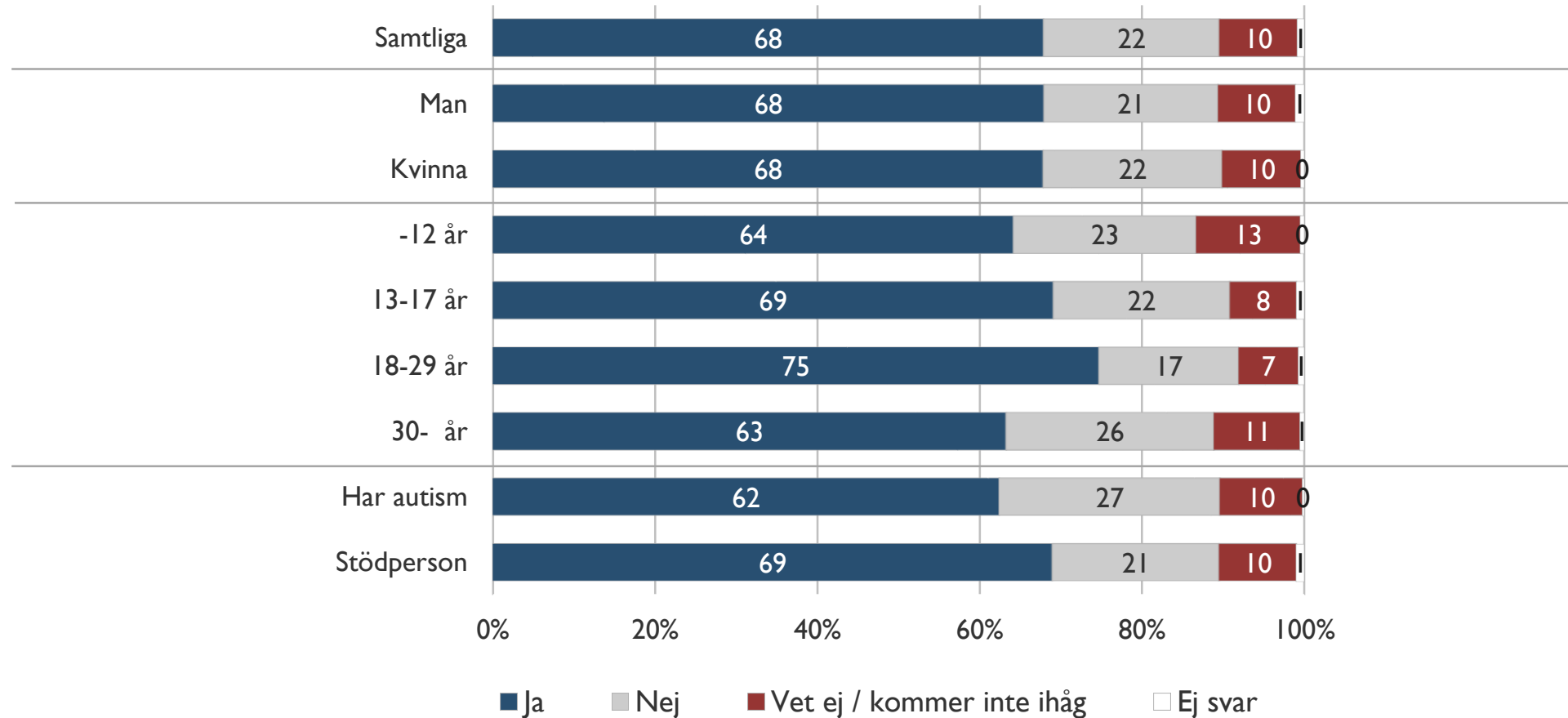
- Åtta av tio tycker att det fungerar ganska eller mycket bra.
- En dryg tredjedel av personer med autism anser det fungera mycket bra.

Intyg

Intyg från sjukvården

- Sju av tio har fått hjälp med intyg

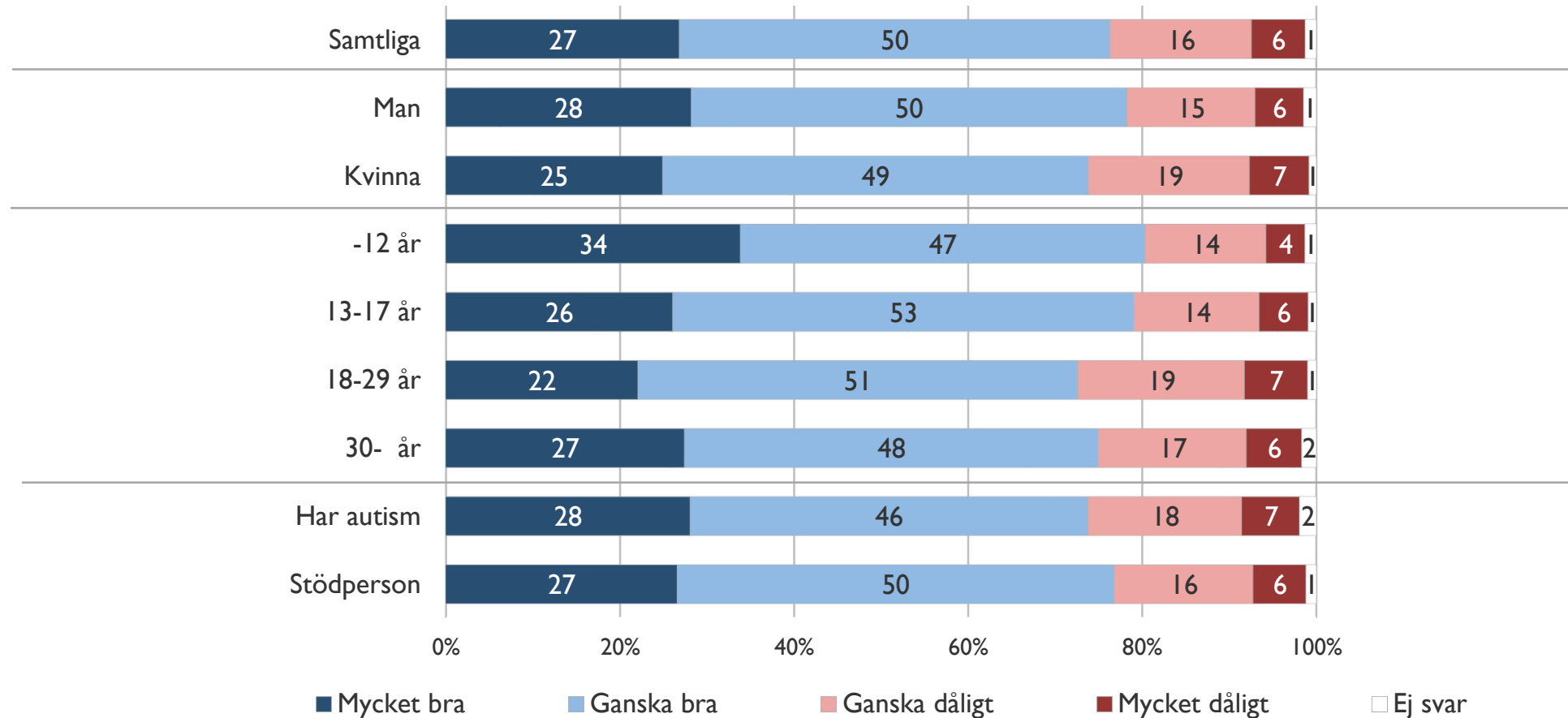

Fråga: Har du fått hjälp med intyg från sjukvården till Försäkringskassan, Transportstyrelsen eller handläggare på kommunen? / Har personen du stöttar fått hjälp med intyg från sjukvården till Försäkringskassan, Transportstyrelsen eller handläggare på kommunen?

Bas: Samtliga, 2 633 intervjuer

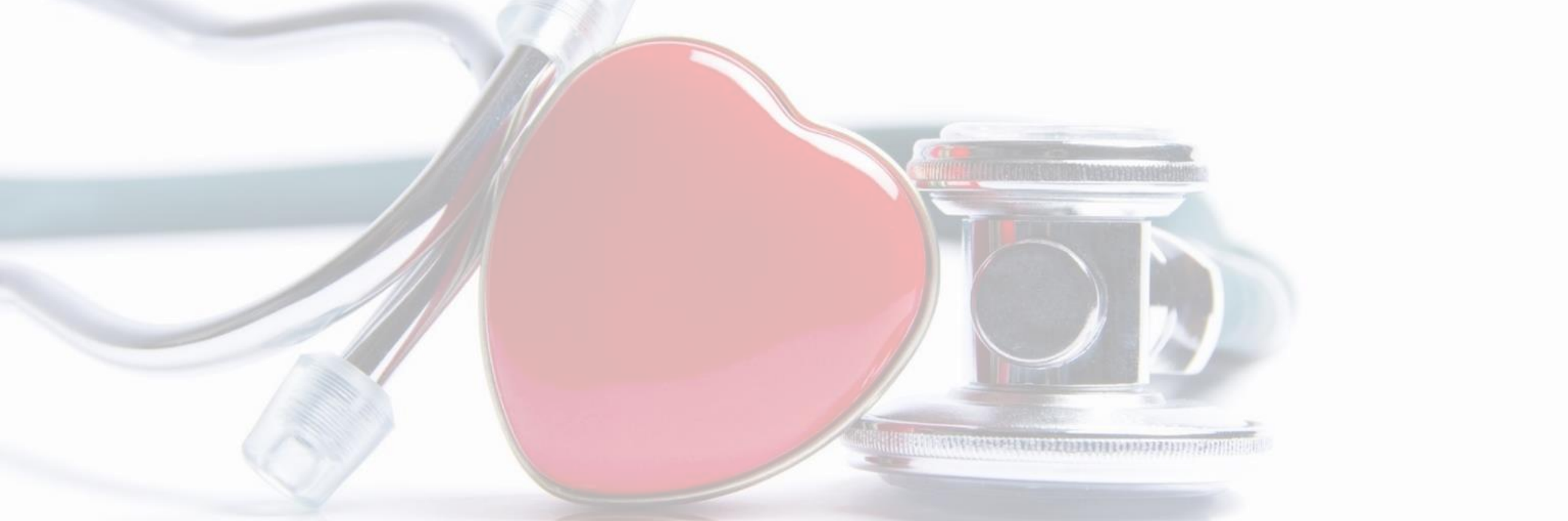
Intyg från sjukvården

- Åtta av tio tycker att intygen fungerar ganska eller mycket bra

Fråga: Hur har hjälpen med intyg från sjukvården fungerat?

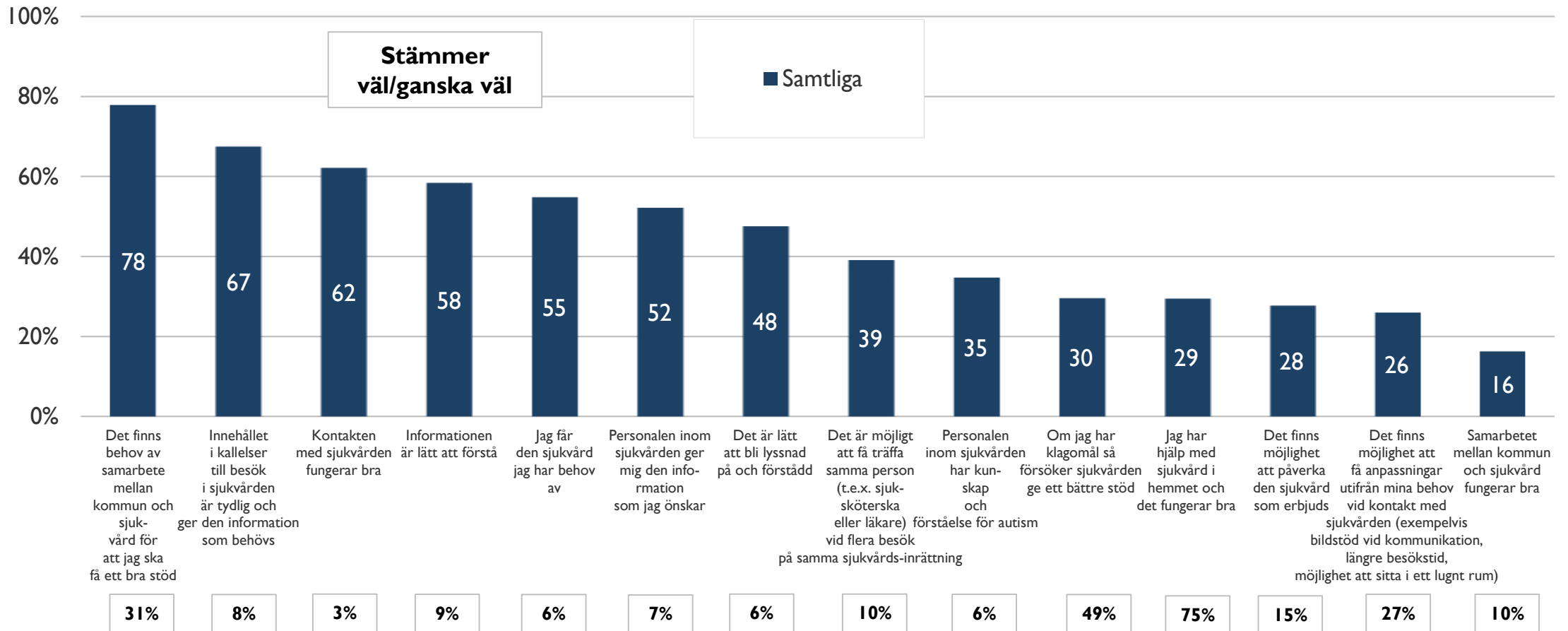
Bas: Har fått hjälp med intyg, | 788 intervjuer

Inställning till sjukvården

Inställning till sjukvården

- Åtta av tio tycker att det finns behov av samarbete mellan sjukvård och kommun för ge bra stöd

Fråga: Hur tycker du att nedanstående påståenden stämmer in på din situation?/Hur tycker du att nedanstående påståenden stämmer in på situationen för personen du stöttar?

Bas: Är aktuellt med respektive påstående

= Vet ej/ej aktuellt (bas alla)

Inställning till sjukvården

Stämmer ganska vällväl, %	Samtliga	Man/ pojke	Kvinna/ flicka	-12 år	13-17 år	18-29 år	30- år	Har autism	Stöd- person
Det finns behov av samarbete mellan kommun och sjukvård för att jag ska få ett bra stöd	78	77	78	76	77	80	76	72	79
Innehållet i kallelser till besök i sjukvården är tydlig och ger den information som behövs	67	69	65	65	66	66	73	75	66
Kontakten med sjukvården fungerar bra	62	66	56	69	65	58	58	59	63
Informationen är lätt att förstå	58	62	53	63	64	51	57	61	58
Jag får den sjukvård jag har behov av	55	59	48	63	57	52	50	49	56
Personalen inom sjukvården ger mig den information som jag önskar	52	56	46	56	58	51	46	49	53
Det är lätt att bli lyssnad på och förstådd	48	52	40	55	54	42	40	42	49
Det är möjligt att få träffa samma person (t.e.x. sjuksköterska eller läkare) vid flera besök på samma sjukvårdsinrättning	39	41	36	37	41	36	44	45	38
Personalen inom sjukvården har kunskap och förståelse för autism	35	37	30	37	43	33	27	31	35
Om jag har klagomål så försöker sjukvården ge ett bättre stöd	30	34	22	33	30	29	27	25	30
Jag har hjälp med sjukvård i hemmet och det fungerar bra	29	30	29	25	27	30	37	23	30
Det finns möjlighet att påverka den sjukvård som erbjuds	28	30	23	31	29	25	28	28	28
Det finns möjlighet att få anpassningar utifrån mina behov vid kontakt med sjukvården (exempelvis bildstöd vid kommunikation, längre besökstid, möjlighet att sitta i ett lugnt rum)	26	28	23	27	33	23	21	22	27
Samarbetet mellan kommun och sjukvård fungerar bra	16	19	13	18	16	13	19	20	16

Fråga: Hur tycker du att nedanstående påståenden stämmer in på din situation?/Hur tycker du att nedanstående påståenden stämmer in på situationen för personen du stöttar?

Kontakten med sjukvården fungerar bra

Bas: Är aktuellt med respektive påstående

Sammanfattning – inställning till sjukvården

Tydligt behov av samarbete mellan kommun och sjukvård

- Knappt åtta av tio anser att kommun och sjukvård måste samarbeta för att kunna ge ett bra stöd.

Innehållet i kallelser och kontakt med sjukvården fungerar bäst

- Nästan sju av tio anser att kallelser till besök med sjukvården är tydlig och ger nödvändig information. Personer 30 år och uppåt och personer med autism är särskild nöjda.
- Drygt sex av tio är nöjda med kontakten med sjukvården. Kvinnor/flickor, de två äldre åldersgrupperna och personer med autism är något mindre nöjda än genomsnittet.

En dryg tredjedel upplever att sjukvården har kunskap och förståelse för autism

- 35 procent tycker att personalen inom sjukvården känner till och förstår autism.
- Nöjdheten är större i åldersgruppen 13-17 år.

Missnöje kring samarbete mellan kommun och sjukvård och individuella anpassningar

- 16 procent anser att samarbete mellan kommun och sjukvård fungerar bra.
- En fjärdedel tycker att det finns möjlighet att få anpassningar utifrån individuella behov i kontakt med sjukvården.

Sammanfattning – inställning till sjukvården

Kvinnor/flickor generellt mindre nöjda med sjukvården

- Medan män/pojkar är mer eller lika nöjda som genomsnittet på samtliga punkter, är kvinnor/flickor mindre nöjda än genomsnittet genomgående.

Skillnader mellan åldersgrupper

- De två äldre åldersgrupperna anser bland annat att det är svårare att förstå information, att få den sjukvården hen har behov av, att sjukvårdspersonalen ger den information hen önskar och att det är lätt att bli lyssnad och förstådd på i mindre utsträckning än genomsnittet och övriga åldersgrupper.